

APSTIPRINĀTS
ar biedrības „Krāslavas rajona partnerība”
07.11.2012. padomes lēmumu Nr.4
valdes locekle _____ A.Dzalbe

KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBAS INTEGRĒTĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2009. – 2013. GADAM

2009. – 2013.
Leader programma
Krāslavas rajona partnerība

SATURS

1. <u>STRATĒGISKAIS PLĀNS</u>	4
1.1. Vietējās rīcības grupas darbības raksturojums	4
1.1.1. Darbības mērķis	5
1.1.2. Uzdevumi	5
1.1.3. Darbības teritorija	6
1.1.4. Biedrības pārvaldes struktūra	7
1.1.5. Aktivitāšu apraksts	9
1.1.6. Vietējās attīstības stratēģijas izstrādes gaitas apraksts	11
1.1.7. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts	12
1.2. Vietējās rīcības grupas teritorijas situācijas analīze	13
1.2.1. Teritorijas vispārīgs raksturojums	13
1.2.1.1. Meži	17
1.2.1.2. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	18
1.2.1.3. Kultūrvēsturiskais mantojums	20
1.2.1.4. Tūrisma attīstība	21
1.2.2. Demogrāfiskā situācija un apdzīvojuma struktūra	25
1.2.3. Ekonomiskā situācija	32
1.2.4. Sociālā situācija	36
1.2.4.1. Ar vietējo attīstības stratēģiju saistīto pakalpojumu sektora raksturojums	36
1.2.4.1.1. Kultūra	36
1.2.4.1.2. Sports	38
1.2.4.1.3. Izglītība	40
1.2.4.1.4. Veselības aprūpe	42
1.2.4.1.5. Sociālās aprūpes pakalpojumi	43
1.2.4.2. Nevalstiskās organizācijas un to darbība Krāslavas rajonā	46
1.3. Vietējās attīstības stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums	48
1.4. Vietējās rīcības grupas līdzdalība teritorijas attīstībā	50
1.4.1. Vietējās attīstības stratēģijas nepieciešamības apraksts	50
1.4.2. Vietējās rīcības grupas attīstības vīzija	58

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

1.4.3.	Vietējās rīcības grupas teritorijas attīstības galvenās prioritātes, rīcības un to raksturojums	60
2.	<u>RĪCĪBAS PLĀNS</u>	65
3.	<u>RĪCĪBU NOŠKIRŠANAS APRAKSTS, KURĀM ATBALSTS PIEEJAMS</u>	
	<u>CITU EIROPAS SAVIENĪBAS FONDU IETVAROS</u>	72
4.	<u>VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS PROCEDŪRA</u>	75
4.1.	Projektu konkursu izsludināšana un vērtēšana	75
4.1.1.	Projektu konkursu izsludināšanas kārtība	75
4.1.2.	Projektu atbilstības kritēriji vietējai attīstības stratēģijai par katru rīcības plānā iekļauto rīcību	76
4.1.3.	Projektu vērtēšanas kārtība vietējā rīcības grupā	81
	4.1.3.1. Interesešu konfliktu novērtēšana	82
4.1.4.	Atzinumu veidlapa par projekta atbilstību vietējai attīstības stratēģijai	84
4.2.	Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšana	85
4.2.1.	Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzības procedūra, t.sk. kvantitatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai	86
4.2.2.	Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas novērtēšanas procedūra, t.sk. rezultatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai	87
Pielikumi		
	Pielikums Nr.1 – Krāslavas rajona partnerības pārvaldes institūcija – padome	89
	Pielikums Nr.2 – Aptaujas anketa Krāslavas rajona iedzīvotājiem	90
	Pielikums Nr.3 – Projektu konkursu izsludināšanas termiņu grafiks	92
	Pielikums Nr.4 – Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikums	93

STRATĒGIJĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. STRATĒGISKAIS PLĀNS

1.1. VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS (VRG) DARBĪBAS RAKSTUROJUMS

2006. gada nogalē Krāslavas rajonā bija reģistrētas 55 nevalstiskās organizācijas, no kurām tikai dažas bija atpazīstamas ārpus savas pašvaldības un rajona robežām. „Krāslavas rajona partnerība” bija viena no pirmajām biedrībām rajonā, kuras dibināšanas procesā tika aizsākts darbs pie rajona NVO un iedzīvotāju iniciatīvas veicināšanas un aizsākts dialogs starp biedrībām, pašvaldībām un uzņēmējiem.

2006. gada vidū uz sadarbību pulcējās cilvēki, kuri bija ieinteresēti Krāslavas rajona attīstībā un varēja aktīvi darboties un izveidot biedrību „Krāslavas rajona partnerība”. Sākotnēji informācija par biedrības darbību un mērķiem tika nodota Krāslavas rajona pašvaldībām un tika veikts izskaidrojošais darbs, lai informētu pašvaldību darbiniekus par to, kas ir partnerība un ko tā varētu dot lauku attīstībai, t.s. Krāslavas un Dagdas pilsētām. Rezultātā gandrīz katrā no 26 rajona pašvaldībām partnerībai bija sava kontaktpersona, kura iedzīvotājiem sniedza informāciju un strādāja ar vietējām iniciatīvas grupām savā pagastā/pilsētā.

2006. gada nogalē „Krāslavas rajona partnerība” iesaistījās Zemkopības ministrijas īstenotajos LEADER+ veida pasākumos, kas paredzēja mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai. 2007. gada oktobrī vietējā rīcības grupa saņēma Zemkopības ministrijas atbalstu projekta „Pieredzes apmaiņas brauciens uz Madonas un Jēkabpils vietējām rīcības grupām” īstenošanai. Arī 2008. gada sākumā VRG biedri un aktīvāko rajona biedrību pārstāvji piedalījās pieredzes apmaiņas braucienā uz „Daugavpils rajona partnerību”, kur smēlās jaunas, radošas un interesantas idejas pasākumu organizēšanai un iedzīvotāju aktivizēšanai savos pagastos.

2008.gadā tika iesākts vērienīgs darbs pie Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģija 2009. – 2013.gadam jeb vietējā attīstības stratēģijas izstrādes, kas rezultātā tika iesniegta Lauku atbalsta dienesta vietējo attīstības stratēģiju konkursā. 2009.gadā tika saņemts atbalsts tās īstenošanai un izsludināti pirmie projektu konkursi biedrības darbības teritorijā.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

Lai sekmētu efektīvu Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijas 2009.–2013.gadam īstenošanu, tika uzsākta arī projekta „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana” īstenošana, nodrošinot atbalstu „Krāslavas rajona partnerības” darbībai, prasmju apguvei, teritorijas aktivizēšanai un vietējās attīstības stratēģijas atjaunošanai.

Pašvaldību teritoriālās reformas rezultātā „Krāslavas rajona partnerības” darbības teritorija palika nemainīga. Šobrīd vietējās rīcības grupas teritorijā ietilpst viss Dagdas novads, viss Krāslavas novads un trīs Aglonas novada pagasti, t.i. Šķeltovas pagasts, Grāveru pagasts un Kastuļinas pagasts.

Atbilstoši 2010.gada nogales datiem „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā bija reģistrētas 92 biedrības: 62 biedrības Krāslavas novadā, 26 – Dagdas novadā un 4 – Aglonas novada pagastos.

1.1.1. Darbības mērķis

2006. gada 17. oktobrī tika juridiski nodibināta biedrība „Krāslavas rajona partnerība”, kuras mērķis ir **veicināt ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā, iesaistot organizācijas un iedzīvotājus vietējā līmeņa problēmu risināšanā.**

1.1.2. Uzdevumi

Biedrības „Krāslavas rajona partnerība” galvenie darbības uzdevumi ir:

- veicināt vietējo kopienu iniciatīvu, kas vērsta uz lauku problēmu risināšanu.
- Apvienot vietējās kopienas kopīgai problēmu apzināšanai lauku teritorijās un nodrošināt vietējās attīstības stratēģijas vienmērīgu īstenošanu visā „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.
- Attīstīt kopienu kapacitāti biedrības teritorijā.
- Koordinēt un piesaistīt finansiālos, materiālos, intelektuālos un citu veidu resursus partnerības mērķa sasniegšanai.
- Izplatīt informāciju par lauku jautājumiem, problēmām, idejām un projektiem, iesaistīt to apspriešanā un risinājumu meklēšanā pēc iespējas lielāku organizāciju un iedzīvotāju skaitu un panākt vienotu lēmumu izstrādāšanu un tālāku virzīšanu.

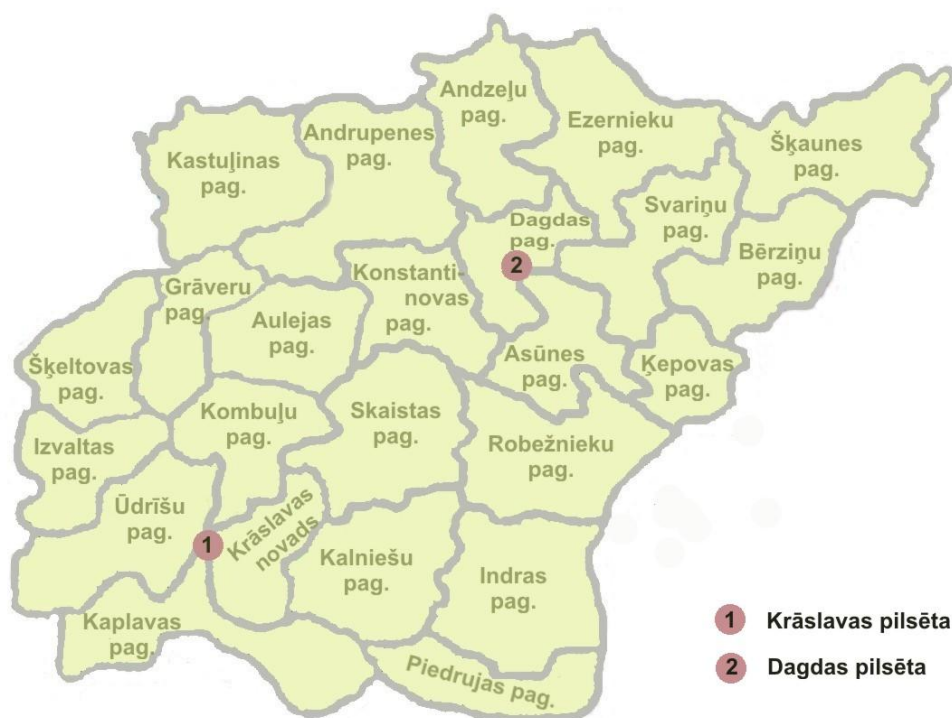
Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

- Attīstīt sadarbību ar ārvalstu un Latvijas Republikas valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām, uzņēmumiem un citām legālām institūcijām, veicot lauku attīstību „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.

1.1.3. Darbības teritorija

Biedrības „Krāslavas rajona partnerība” administratīvajā teritorijā ietilpst Aglonas novada pašvaldības trīs pagasti, t.i. Šķeltovas, Grāveru un Kastuļinas pagasti, kā arī Krāslavas novada pašvaldība un Dagdas novada pašvaldība, tai skaitā arī Krāslavas un Dagdas pilsētas. Aptvertais iedzīvotāju skaits 2008.gada sākumā, pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, bija 32 699, no tiem lauku iedzīvotāji - 19 611, pilsētu iedzīvotāji - 13 088. Patstāvīgais iedzīvotāju skaits 2011.gada sākumā, pēc Centrālās statistikas biroja datiem, Dagdas novadā bija 9 217, t.sk. Dagdas pilsētā 2 479, Krāslavas novadā bija 19 660, t.sk. Krāslavas pilsētā 10 022, un visā Aglonas novadā bija 4 371 iedzīvotāji. Ņemot vērā, ka no visiem četriem Aglonas novadā ietilpstošajiem pagastiem, trīs ir „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā, var pieņemt, ka vietējās rīcības grupas teritorijas aptuvenais iedzīvotāju skaits kopš 2008.gada nav mainījies. Iedzīvotāju skaits Krāslavas pilsētā 2011.gadā bija 10 022, bet Dagdas pilsētā – 2 479 cilvēki.

1.attēls. Biedrības „Krāslavas rajona partnerība” administratīvā teritorija.

1.1.4. Biedrības pārvaldes struktūra

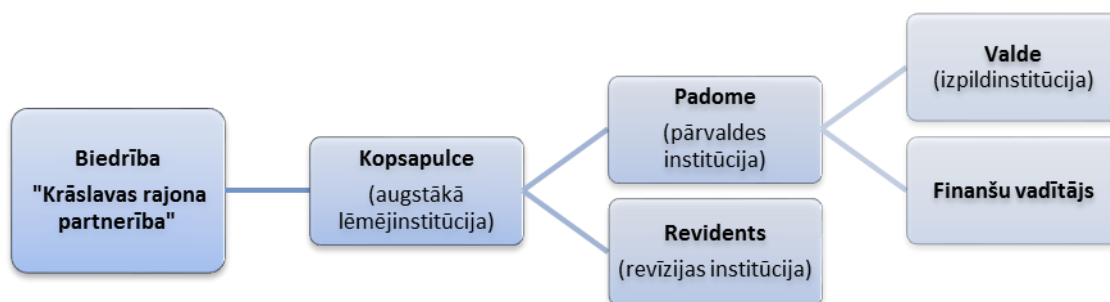
Biedrības „Krāslavas rajona partnerība” augstākā lēmējinstītūcija ir kopsapulce. Kopsapulcē ir tiesīgi piedalīties visi „Krāslavas rajona partnerības” biedri. Katrs partnerības biedrs (organizācija) piedalās kopsapulcē savos statūtos noteiktajā kārtībā, pilnvarojot pārstāvi.

Organizācijas veiksmīgai funkcionēšanai ir izveidota pārstāvju institūcija - padome, kura ir atbildīga par vietējās attīstības stratēģijas ieviešanu vietējās rīcības grupas teritorijā. Saskaņā ar biedrības statūtiem padome sastāv no ne vairāk kā deviņiem cilvēkiem, ko ievēl biedrības kopsapulcē. Padome izveidota ievērojot partnerības principu, kas paredz, ka no katra sektora: valsts iestādes un pašvaldības, uzņēmējdarbības un NVO, tiek ievēlēti ne vairāk kā 3 locekļi (skat. pielikumu Nr.1). Atsevišķi padomē esošie organizāciju pārstāvji (ekonomiskie un sociālie partneri) pārstāv lauksaimnieku, lauku sieviešu un jauniešu intereses.

Partnerības izpildinstitūcija ir valde, kas ir vienpersoniska un ko ievēl biedrības padome. Valde organizē partnerības darbu un izpilda padomes lēmumus, kā arī var pārstāvēt partnerību atsevišķi.

Biedrības „Krāslavas rajona partnerība” shematisku struktūru skat. 2.attēlā.

2.attēls. „Krāslavas rajona partnerības” struktūra

Par partnerības biedru var kļūt jebkura Latvijas Republikā vai ārzemēs dzīvojoša fiziska vai reģistrēta juridiska persona, kuras darbība ir likumīgi atļauta Latvijas Republikā,

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

kas ir gatava ar savu darbību un līdzekļiem sekmēt partnerības mērķa sasniegšanu, kas atbalsta un apņemas ievērot partnerības statūtus, un kas savos statūtos noteiktā kārtībā nolēmusi kļūt par partnerības biedru.

Lai LR reģistrēta juridiska persona kļūtu par partnerības biedru, tai partnerības valdei jāiesniedz rakstisks pieteikums, reģistrācijas apliecības un statūtu kopija un jāaizpilda partnerības biedru reģistrācijas anketa.

Partnerības valde apkopo pieteicēju dokumentus un nodod tos izskatīšanai partnerības padomē.

Partnerības biedri, kas nav tieši pārstāvēti padomē, un visi interesenti tiek aicināti piedalīties partnerības darbā, izsakot savu viedokli darba grupās, konsultācijās. Partnerības darbā un informācijas izplatīšanā aktīvi iesaistās arī Latgales Lauku attīstības birojs Krāslavā un lauku attīstības speciālisti pašvaldībās.

1.1.5. Aktivitāšu apraksts

2006. gada vasarā tika organizētas aktivitātes sadarbības veidošanai un diskusijai starp pašvaldību, uzņēmējdarbības un NVO sektoriem, kā rezultātā aktīvākie no sektoru pārstāvjiem apvienojās, lai dibinātu biedrību „Krāslavas rajona partnerība”. Sākotnējās biedrības aktivitātes bija pašvaldību, organizāciju un sabiedrības informēšana par „Krāslavas rajona partnerības” struktūru, darbības uzdevumiem un mērķi. Tika skaidrots, kas ir partnerība, kā tā darbosies un ko tā dos rajona attīstībai, t.sk. arī Krāslavas un Dagdas pilsētām.

2006. gada nogalē biedrība „Krāslavas rajona partnerība” iesaistījās Zemkopības ministrijas īstenotajos LEADER+ pasākumos. LEADER ir mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām. LEADER būtība ir uzlabot cilvēku dzīves kvalitāti laukos, domājot gan par ekonomiskajiem, gan sociālajiem uzlabojumiem, gan vides saglabāšanas iespējām. LEADER vīzija: ar dzīvi apmierināts cilvēks laukos, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

Leader pieeja tiek balstīta uz vietējās lauku attīstības stratēģijas izstrādi, kas paredzētas skaidri noteiktu vietēja līmeņa problēmu risināšanai, kas aktuālas konkrētās lauku teritorijas iedzīvotājiem, kā arī nosaka vietējās teritorijas attīstības prioritātes.

Vietējās attīstības stratēģija tiek īstenota pašvaldību, uzņēmēju un biedrību projektu veidā un tās īstenošanai (2009.-2013.gadā) tiek paredzēts finansējums no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA).

Lielu ieguldījumu „Krāslavas rajona partnerības” attīstībā sniedza vienošanās ar LR Zemkopības ministriju par stratēģijas izstrādi mācību un metodiskā atbalsta pasākuma „Vietējo rīcību attīstība (LEADER+ veida pasākums)” nacionālās programmas „Prasmju iegūšana” projekta „Prasmju iegūšanas nodrošināšana” rezultātā. Pasākumā piedalījās visi partnerības biedri un interesenti no vietējām iniciatīvas un neformālajām grupām, kā rezultātā tika izstrādāta vietējās attīstības stratēģijas sākotnējā versija.

„Krāslavas rajona partnerības” pārstāvji regulāri piedalījās dažādos semināros gan Krāslavas rajonā, gan ārpus tā teritorijas, kur popularizēja un pārstāvēja „Krāslavas rajona partnerības” intereses, informēja apmeklētājus par stratēģijas izstrādes gaitu un jaunumiem Leader+ veida pasākumu ieviešanā.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

2007. gada nogalē „Krāslavas rajona partnerība” iesniedza projektu iesniegumu Zemkopības ministrijas izsludinātajā projektu konkursā dalībai sadarbības pasākumos un saņēma atbalstu pieredzes apmaiņas braucienam uz Madonas un Jēkabpils rajona vietējām rīcības grupām. Brauciena laikā „Krāslavas rajona partnerības” pārstāvji iepazinās ar Madonas un Aknīstes (bijušais Jēkabpils rajons) nevalstisko organizāciju pieredzi sadarbības veidošanā starp NVO, pašvaldībām, uzņēmējiem un vietējiem iedzīvotājiem, kā arī guva jaunas atziņas stratēģijas izstrādē un projektu realizēšanā. Pieredzes apmaiņas brauciena laikā tika gūtas arī inovatīvas idejas dažādiem projektiem un pasākumiem.

Arī 2008.gada sākumā „Krāslavas rajona partnerības” biedri un aktīvāko bijušā rajona biedrību pārstāvji ar Krāslavas rajona padomes atbalstu devās pieredzes apmaiņas braucienā uz „Daugavpils rajona partnerību”, kur smēlās jaunas, radošas un interesantas idejas pasākumu organizēšanai un iedzīvotāju aktivizēšanai savos pagastos.

Visi šie pasākumi veicināja darbu pie „Krāslavas rajona partnerības” integrētās attīstības stratēģijas 2009. – 2013. gadam izstrādes un ļāva apzināt esošo un vēlamu situāciju vietējās rīcības grupas teritorijā.

2009. gadā biedrība „Krāslavas rajona partnerība” uzsāka vietējās attīstības stratēģijas īstenošanu un līdz 2012.gada vidum izsludināja deviņus projektu konkursus, apgūstot 447 529 latus no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) piešķirtā finansējuma.

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem, biedrība „Krāslavas rajona partnerība” projektu konkursus organizēja savā darbības teritorijā, kas ir Aglonas novada Šķeltovas, Grāveru, Kastuļinas pagasti, Dagdas novads un Krāslavas novads. 2009. un 2010. gadā tika noorganizēti 5 projektu konkursi un finansējumu saņēma 29 projekti, no kuriem 23 iesniedza biedrības, bet 6 - pašvaldības. Divus projektu konkursus biedrība izsludināja 2011. gada nogalē, kā rezultātā 18 projektu iesniegumi ir nodoti izvērtēšanai Lauku atbalsta dienestā. Līdz 2012.gada vidum ir izsludināti divi projektu konkursi un paredzēts izsludināt vēl divus pasākuma „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” ietvaros.

1.1.6. Vietējās attīstības stratēģijas izstrādes gaitas apraksts

2007.gadā vietējās rīcības grupas apmācības ietvaros „Krāslavas rajona partnerība” īstenoja vairākas aktivitātes, kas paaugstināja biedrības kapacitāti un palīdzēja izstrādāt Krāslavas rajona integrētās attīstības stratēģijas sākotnējo versiju. Stratēģijas izstrādes sākumposmā KRP biedri vienojās izmantot anketēšanas metodi, iedzīvotāju vajadzību apzināšanai. Tāpēc viena no pirmajām aktivitātēm VRG apmācībās bija izstrādāt anketu (latviešu un krievu valodās) ar kuras palīdzību bija iespējams veikt anketēšanu visās Krāslavas rajona pašvaldībās un noteikt raksturīgākās problēmas un vajadzības, kas uztrauc iedzīvotājus visās vecuma grupās. Anketēšana tika veikta arī Krāslavas un Dagdas pilsētā. Viens no anketēšanas uzdevumiem bija noteikt arī iedzīvotāju atsaucību un vēlēšanos kaut ko darīt savas dzīves kvalitātes un apkārtējās vides uzlabošanai. Anketu skatīt pielikumā Nr.2.

Anketēšanas rezultātā noskaidrojās problēmas un vajadzības, kas bija aktuālas vairākumam Krāslavas rajona iedzīvotāju. Pamatajoties uz šiem rezultātiem un esošo situāciju Krāslavas rajonā 2008.gadā tika izstrādāta Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģijas sākotnējā redakcija un noteikts tās rīcības plāns 2009.-2013.gadam. VRG apmācību rezultātā deviņi aktīvākie nodarbību apmeklētāji saņēma apliecinājumu, ka apguva projekta „Prasmju iegūšanas nodrošināšana” ietveros izstrādāto mācību programmu „Vietējo rīcības grupu mācības”.

1.1.7. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts

Vietējās rīcības grupas apmācību laikā tika veidoti kontakti un informācijas apmaiņas sistēma ar vietējām pašvaldībām un nevalstiskajām organizācijām. Pārstāvji no partnerības piedalījās arī vietējo iniciatīvas grupu apmācībās, kur iepazīstināja ar esošo situāciju un apzināja vietējo iniciatīvas grupu vajadzības turpmākai darbībai.

Informācijas aprīte starp vietējās rīcības grupas darbības teritorijā esošajām organizācijām, kas iesaistījās vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā, tika veikta elektroniskā veidā, izmantojot epastu, kā arī tika rīkoti vairāki informatīvie semināri, kuros varēja piedalīties visi interesenti.

Par „Krāslavas rajona partnerības” aktivitātēm un stratēģijas izstrādes gaitu iedzīvotāji varēja iegūt informāciju gan sazinoties ar biedrības pārstāvjiem, gan vietējā avīzē „Ezerzeme”, gan arī mājas lapās: www.kraslavasrajons.lv , www.kraslava.lv un www.ezerzeme.lv.

No 2009.gada „Krāslavas rajona partnerības” administratīvās teritorijas attīstības nepārtrauktībai, biedrība aktīvi īsteno arī projektu „Vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšana, prasmju apguve un teritorijas aktivizēšana”, kura ietvaros ir paredzēts ELFLA un valsts budžeta finansējums teritorijas pētījumiem, publicitātes pasākumiem, vietējās rīcības grupas pārstāvju mācībām, VRG darbības nodrošināšanai un potenciālo projektu iesniedzēju kapacitātes paaugstināšanai.

Projekta ietvaros tika izstrādāta „Krāslavas rajona partnerības” mājas lapa www.kraslavaspartneriba.lv, kas ļauj veiksmīgi informēt iedzīvotājus par aktuālākajiem pasākumiem, projektu konkursiem un projektu īstenotājiem.

1.2. VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS TERITORIJAS SITUĀCIJAS ANALĪZE

1.2.1. Teritorijas vispārīgs raksturojums

Neskatoties uz pašvaldību teritoriālo reformu 2009.gadā, „Krāslavas rajona partnerība” darbojas visā bijušā Krāslavas rajona teritorijā, kura kopējā platība ir 2559 km². „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ietilpst divas pilsētas – Krāslava (10 022 iedz.) un Dagda (2 479 iedz.), tās teritorijā ir Krāslavas novads, Dagdas novads un Aglonas novads, kuriem kopā ir 24 pagasti: Andrupenes, Andzeļu, Asūnes, Aulejas, Bērziņu, Dagdas, Ezernieku, Grāveru, Indras, Izvaltas, Kalniešu, Kaplavas, Kastuļinas, Kombuļu, Konstantinovas, Krāslavas, Ķepovas, Piedrujas, Robežnieku, Skaistas, Svariņu, Šķaunes, Šķeltovas, Ūdrīšu pagasti .

„Krāslavas rajona partnerības” teritorija ar vairāk kā 32 tūkstošiem iedzīvotāju (*Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze, 2011. gads*) atrodas Latvijas dienvidaustrumu daļā, 265 km attālumā no Rīgas.

„Krāslavas rajona partnerība” robežojas ar Daugavpils novadu (Salienas, Biķernieku, Ambeļu, Naujienes pagastu), Aglonas novadu (Aglonas pagastu), Riebiņu novadu (Riebiņu pagastu), Rēzeknes novadu (Feimaņu, Pušas, Mākoņkalna, Kaunatas pagastu), Ludzas novadu (Rundēnu, Istras pagastu), Zilupes novadu (Pasienes pagastu) un Baltkrievijas Republikas Vitebskas apgabalu, veidojot arī daļu Eiropas Savienības robežas.

Teritorijas ģeogrāfiskais novietojums lielākoties ir Latgales augstienes dienvidaustrumu daļā. Daugavas kreisajā krastā iestiepjas Augšzemes augstienes austrumu stūris, bet dienvidaustrumu daļā – Polockas zemiene. Reljefs galvenokārt ir paugurains. Lielākie kalni: Mazais Liepukalns (263 m), Asaru kalns (229 m), Sauleskalns (210 m), Šķaunes valnis (194 m).

Daži fakti:

- Klimats „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir viskontinentālākais Latvijā – ar karstām vasarām un skarbām ziemām.
- Lauksaimniecībā izmantojamās zemes 2010.gadā Dagdas novadā aizņēma 25 753 ha, Krāslavas novadā – 34 118 ha un Aglonas novadā 11 941 ha.
- Kopējā meža platība Krāslavas rajonā 2008.gada nogalē sastādīja 92 000 ha. Sākot ar 2008. gadu meža statistiskā inventarizācija tiek veikta ik pa 5 gadiem.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

- 17% no kopējās VRG kopplatības ir īpaši aizsargājamās teritorijas, kas iekļautas Nature 2000. Tie ir veicinoši apstākļi bioloģiskās daudzveidības attīstībai. Aizsargājamo teritoriju kategorijas: 1 aizsargājamo ainavu apvidus, 4 dabas parki, 4 dabas liegumi, 1 nacionālais dabas parks, kas ietilpst arī Rēzeknes un Ludzas novados.
- Privātīpašumu īpatsvars īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir 80%.
- Racionālai apsaimniekošanai dabas aizsardzības plāns ar zonējumu šobrīd ir „Rāznas” nacionālajam parkam, dabas parkam „Daugavas loki”, dabas parkam „Dridža ezers”, dabas parkam „Cirīša ezers” un dabas liegumam „Čertoka ezers (Velnezers)”. Šādu plānu izstrādāšanu novados limitē finansu līdzekļi, kurus piešķir valsts.
- VRG teritorijā ir konstatētas 57 īpaši aizsargājamās augu sugas un uzskaitītas 138 to atradnes.
- „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir biezs upju un ezeru tīkls. Pēc 2002. gada LR VZD nacionālās mērniecības centra kartogrāfijas daļas datiem uzskaitītas 117 ūdens teces un 53 pietekas. Teritorijā ir divi ievērojami upju sateces baseini – Daugavas un Dubnas.
- Daugava cauri VRG teritorijai plūst 60 km garumā un tās baseinā ietek 26 upes, garākās no tām ir Asūnica – 35 km, Indrica – 30 km un Sarjanka – 30 km.
- VRG teritorijā ir uzskaitīts 271 ezers ar kopējo platību 13 890,8 ha. Ezeru ūdens kvalitāte tiek vērtēta kopumā kā mēreni piesārņota un var tikt izmantota peldēšanai un citām rekreācijas vajadzībām. Tas ir lielākais ezeru skaits Latvijā – vienas VRG teritorijā pēc kopplatības.
- Daugavas baseinā satekošo upju ūdens kvalitāte atbilst karpveidīgo zivju ūdeņiem, tas ļauj nodrošināt karpveidīgo zivju, kā arī citu zivju sugu (līdakas, asari, zuši) eksistenci. Ūdens kvalitāte ezeros atbilst lašveidīgo un karpveidīgo zivju ūdeņiem.
- Virszemes ūdeņi tiek izmantoti lauksaimniecības, saimnieciskajām un citām vajadzībām. Kā dzeramo ūdeni virszemes ūdeņus Krāslavas, Dagdas un Aglonas novados neizmanto.
- Pazemes ūdeņus izmanto dzeramā ūdens iegūšanai, ražošanas un citām vajadzībām.
- „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā darbojas vairāk kā 30 notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

- „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir 208 kultūras pieminekļi: 168 ir arheoloģiskie, 23 – mākslas, 16 – arhitektūras, 1 – pilsētībūvniecības. No tiem 163 ir valsts nozīmes un 45 vietējās nozīmes kultūras pieminekļi.
- Apsekojot VRG teritorijā esošos kultūras pieminekļus, konstatēts, ka lielākā daļa pieminekļu atrodas avārijas stāvoklī (īpaši arhitektūras pieminekļi). Sakarā ar to, ka daudziem pieminekļu īpašniekiem, kuri ir atguvuši īpašumus, finansu līdzekļi neļauj objektus uzturēt pienācīgā kārtībā, teritorijā vērojama avārijas stāvoklī esošo objektu pieauguma tendence.
- Lauku ainavu neatņemama sastāvdaļa ir muižas. Kompleksu svarīgs elements ir parki, kuriem nepieciešama apsaimniekošana. Vecās muižas un Krāslavas pili pakāpeniski sāk atjaunot tūrisma nolūkiem. Neliels darbs ir veikts ainavu sakopšanā, jo nav izvērtēta to nozīme cilvēku kultūrvēsturiskās apziņas veidošanā un bagātināšanā. Nav pietiekami sakārtots jautājums par norādes zīmēm dažādu objektu atskaitei un nokļūšanai līdz tiem.
- Kultūras dzīve VRG teritorijā tiek organizēta gan novadu līmenī, gan pagastos, tomēr tā ir salīdzinoši maza. Novadu kultūras infrastruktūru nodrošina kultūras nami Krāslavā un Dagdā, 23 tautas nami novadu pagastos un bibliotēkas. Kultūra, aktīvā atpūta un tūrisms nodrošina cilvēku resursu saglabāšanas un atjaunošanas potenciālu, kā arī dod iespēju uzlabot iedzīvotāju nodarbinātības līmeni, vispārējā dzīves līmeņa paaugstināšanos. Kā pamats šai attīstībai kalpo jau esošais kultūrkapitāls, tradīcijas, materiālo un finansiālo iespēju pieaugums un interese par norisēm apkārt.
- Krāslavas, Dagdas un Aglonas novadu pārziņā esošo valsts autoceļu kopgarums ir 806.053 km. No tiem 29.23% ir ar asfalbetona segumu, ar šķembu segumu ir 62.36% autoceļu un 8.41% ir ar grunts un uzlaboto grunts segumu. Trīs novadu teritorijā uz valsts autoceļiem ir 20 tilti ar kopgarumu 487.15 km.
- Krāslavas novadu šķērso autoceļš A-6, kas nodrošina satiksmi Rīga – Daugavpils – Vitebska. Tas rada lielu slodzi Krāslavas pilsētas ceļu tīklam, jo nav izbūvēts apbraucamais ceļš, kā arī sakarā ar tranzītkravu pārvadāšanu pilsētā ir paaugstināts trokšņu līmenis.
- Pašvaldības ceļu kopgarums VRG teritorijā ir 1793.45 km. Tai skaitā, ceļi ar asfalta segumu – 75.12 km, ar grants šķembu segumu – 988.44 km, grunts un uzlabotā grunts 729.89 km.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

- „Krāslavas rajona partnerības” teritoriju šķērso dzelzceļa līnija. Sakarā ar mazo dzelzceļa pasažieru plūsmu Latvijas Dzelzceļš ir samazinājis pasažieru pārvadājumu maršrutus. 2011.gadā tika atklāts jauns pasažieru vilciena maršruts Rīga – Minska, kas pietāj arī Indrā, kā rezultātā atjaunojās dzelzceļa pasažieru pārvadājumi Krāslavas novada teritorijā. Joprojām aktuāli ir kravu pārvadājumi, jo tie nodrošina novadu iedzīvotājiem darba vietas.

1.2.1.1. Meži

Kopš 2002. gada 1. janvāra bijušā Krāslavas rajonā valsts mežus apsaimnieko VAS “Latvijas valsts meži” Dienvidlatgales mežsaimniecība. VRG teritorijā dominē pārsvarā privātie meži, tāpēc kopējās meža zemju platības izmaiņas ir grūti prognozējamas. Latvijas valsts mežu apsaimniekošanā 2007. gadā bija 17 000 ha.

Mežsaimniecība ir būtiska nozare „Krāslavas rajona partnerības” teritorijas attīstībai, jo neskatoties uz nelielo mežu platību īpatsvaru kopējā triju novadu teritorijas kontekstā meži aizņem 33%, kas ir ievērojami mazāk nekā vidējie rādītāji republikā.

Pamatojoties uz to, ka VRG teritorijā dominē mazauglīgas lauksaimniecības zemes (vid.auglība ir 30,8 balles) un paugurainas reljefa formas, kas pakļautas stiprai erozijai, daži mežu īpašnieki ir uzsākuši un arī turpina darbu pie mežu ieaudzēšanas lauksaimniecībā neizmantojamās zemēs. Svarīgākā loma teritorijas plānošanas kontekstā ir mežu zemēm, kas ietilpst īpaši aizsargājamo teritoriju robežās, jo tieši šinīs teritorijās saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu ir spēkā saimnieciskās darbības ierobežojumi.

1.2.1.2. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Viena no „Krāslavas rajona partnerības” teritorijas vērtībām ir tā ainaviskā izteiksmība, gleznainība, sugu daudzveidība. Lai to pēc iespējas saglabātu, daudzas teritorijas un objekti, kam ir īpaši unikāla vērtība, ņemti valsts aizsardzībā, tiem piešķirts īpaši aizsargājamās dabas teritorijas vai dabas pieminekļa statuss.

VRG teritorijā kopumā ir labi apstākļi bioloģiskās daudzveidības attīstībai, kaut arī pastāv šo procesu veicinoši un kavējoši faktori. Kā veicinošs faktors ir īpaši aizsargājamās teritorijas, kuru kopplatība ir 38 980 ha jeb 17 % no kopējās platības (valstī 11,9%).

Krāslavas, Dagdas un Aglonas novados sastopamas šādas aizsargājamo teritoriju kategorijas: 1 aizsargājamo ainavu apvidus, 4 dabas parki, 4 dabas liegumi, 1 nacionālais parks.

Privātīpašumu īpatsvars īpaši aizsargājamās dabas teritorijās - 80 %.

Reto augu sugas un atradnes

„Krāslavas rajona partnerības” teritorijā uzskaitītas aizsargājamo augu sugu atradnes 20 pagastu teritorijās. Konstatētas 57 īpaši aizsargājamās augu sugas un uzskaitītas 144 to atradnes.

Latvijas dabas fonds “Bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas” ietvaros 2001. un 2002.gadā organizēja nozīmīgāko aizsargājamo teritoriju- dabas parku un liegumu biotopu un augu sugu izpēti ekspedīcijas. Šī pasākuma ietvaros Krāslavas rajonā 2001.gadā eksperti apsekoja dabas parku “Drīdža ezers” (2627 ha), “Salāja ezers” (518 ha). 2002.gadā turpinājās darbs dabas parkā “Daugavas loki” (12 372 ha), dabas liegumos “Ojatu ezers” un “Čertoka ezers”.

2006.gadā projekta "Īpaši aizsargājamo augu sugu atradņu inventarizācija Krāslavas un Preiļu rajonos" ietvaros tika veikta īpaši aizsargājamo augu sugu atradņu inventarizācija Krāslavas un Preiļu rajonos, vienlaicīgi arī konstatējot pavisam jaunas atradnes. Rezultātā Krāslavas rajonā apsekotas 144 jau zināmas atradnes un konstatētas 89 jaunas atradnes, t.sk. 8 – sūnu sugām.

Neatņemama VRG teritorijas kultūrvēsturiskās ainavas sastāvdaļa ir parki, dižkoki un alejas. 1991.gadā Bioloģijas institūta Botānikas laboratorijas zinātnisko līdzstrādnieku-

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam
biologu grupa apsekoja 8 bijušā rajona parkus, inventarizēja to vērtības un deva ieteikumus to turpmākai apsaimniekošanai un statusa piešķiršanai.

Inventarizācija nav veikta un neskaidrs parku vērtības un aizsardzības statuss ir vēl 9 vecajiem parkiem un dendroloģiskajiem stādījumiem. Tie ir Andzeļu, Indras, Konstantinovas, Kastuļinas, Skaistas un daudzi citi novadu apsaimniekošanā esošie parki, kā arī Berghofas parks Kastuļinas pagastā un Landskorunas parks Šķaunes pagastā.

Dižkoku inventarizācija veikta 70-tajos gados, un informācija par tiem neatbilst faktiskajam stāvoklim dabā. Šādas situācijas izveidošanos sekmēja arī zemes īpašuma tiesību maiņa deviņdesmitajos gados. Tāpēc patlaban būtu lietderīgi veikt arī dižkoku inventarizāciju.

Virzemes ūdeņi

Krāslavas, Dagdas un Aglonas novados ir biezs upju un ezeru tīkls, uzskaitītas 117 ūdensteces (upes) ar 53 pietekām. Visgarākā – Daugava, kura tek no Baltkrievijas cauri Krāslavas novada teritorijai 60 km garumā. Daugavas baseinā ietek 26 upes un garākās no tām ir Asūnica – 35 km, Indrica - 30 km un Sarjanka – 30 km.

Daugavas baseinā satekošo upju ūdens kvalitāte atbilst karpveidīgo zivju ūdeņiem. Karpveidīgo zivju ūdeņi - ūdeņi, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpveidīgo zivju, kā arī citu zivju sugu (līdakas, asari, zuši) eksistenci.

Bijušajā Krāslavas rajonā uzskaitīts 271 ezers ar kopējo platību 13 890,8 ha. No tiem:

- 27 ezeri ar platību vairāk par 100 ha;
- 114 ezeri ar platību no 10 līdz 100 ha;
- 130 ezeri ar platību no 1 līdz 10 ha.

Ūdens kvalitāte ezeros atbilst lašveidīgo zivju ūdeņiem, karpveidīgo zivju ūdeņiem, peldēšanai un citiem rekreācijas pasākumiem piemērotiem ūdeņiem.

Neskatoties uz to, ka virszemes ūdeņi tiek vērtēti kopumā kā mēreni piesārņoti un varētu tikt izmantoti peldēšanās un citām rekreācijas vajadzībām, nevienā novadā nav peldvietas, kas būtu iekārtota atbilstoši MK noteikumiem. Līdz ar to, esošās peldvietas tiek izmantotas peldēšanai neorganizēti un nekontrolēti, tām nav oficiālas peldvietas statusa.

1.2.1.3. Kultūrvēsturiskais mantojums

„Krāslavas rajonā partnerības” teritorijā ir daudz kultūrvēsturisko pieminekļu, tomēr tie ir maz apsaimniekoti vai pielāgoti tūristu apmeklējumiem. Liela daļa pieminekļu atrodas avārijas stāvoklī (īpaši arhitektūras pieminekļi). Sakarā ar to, ka daudziem pieminekļu īpašniekiem, kuri ir apguvuši īpašumus, finansu līdzekļi neļauj objektus uzturēt pienācīgā kārtībā, teritorijā vērojama avārijas stāvoklī esošo objektu pieauguma tendence.

Arheoloģiskie pieminekļi, galvenokārt pilskalni, apmetnes, senkapi, svētvietas, daudzos gadījumos apauguši ar krūmiem, tiem grūti piekļūt vai pat pamanīt. Daļa no tiem atrodas pagastu īpašumā, bet pagastos nav savu par kultūras pieminekļiem atbildīgu darbinieku, līdz ar to nav konkrētas personas, kas būtu ieinteresēta pieminekļa sakopšanā.

Bijušajā Krāslavas rajonā bija 208 MK apstiprinātie kultūras pieminekļi. No tiem:

- arheoloģijas – 168;
- mākslas – 23;
- arhitektūras – 16;
- pilsētbūvniecības – 1.

VRG teritorijā ir apzināti un kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti 45 pilskalni, 10 no tiem ir komplektā ar apmetnēm vai senkapjiem.

Bijušā Krāslavas rajonā bija 14 valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi un 2 vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļi. Pārsvārā tās ir katoļu un pareizticīgo baznīcas, kurās kopumā atrodas 86 mākslas pieminekļi (dažādi kulta priekšmeti, ikonas, svētbildes u.c.).

Viens no nozīmīgākajiem valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļiem – Krāslavas pilsētas vēsturiskais centrs ir izveidots 18.gs.

Atsevišķu grupu veido arhitektūras pieminekļi: muižu centri, atsevišķas muižu apbūves ēkas, parki ar parku arhitektūru, savrupmājas, dzīvojamās ēkas, iebraucamās vietas ar apbūvi, ūdensdzirnavu ēkas, tirgotavas un vecticībnieku lūgšanu nami, kas ir unikāli koka arhitektūras piemēri.

Ņemot vērā unikālo „Krāslavas rajona partnerības” teritorijas kultūrvēsturisko mantojumu, ir nepieciešams veikt pasākumus to sakopšanā, uzturēšanā utt.

1.2.1.4. Tūrisma attīstība

Aglonas, Dagdas un Krāslavas novados ir izveidots plašs aktīvā tūrisma piedāvājumu klāsts. Zirgu sēta “Klajumi” piedāvā zirgu izjādes un 2-7 dienu pārgājienus zirgu mugurā, viesnīca “Piedruja” piedāvā 3 stundu vai 1-3 dienu ekskursiju ar plostiem pa Daugavu. Brīvdienu māja “Arkādija”, Z/S “Skaidas”, brīvdienu māja “Ezersētas”, atpūtas bāze “Lejasmalas”, biedrība „Aktīva atpūta Latgalē” piedāvā nobraucienus ar laivām pa Daugavu un Dubnas upēm, kā arī Latgales ezeriem. Atpūtas komplekss “Dridži” piedāvā nobraucienus ar 50-vietīgu plostu pa dziļāko ezeru Baltijā – Dridža ezeru. „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir izstrādāti un labiekārtoti vismaz 7 velomaršruti. Pieprasījums pēc šiem aktīvā tūrisma piedāvājumiem ar katru gadu pieaug, bet ir nepieciešama regulāra šo maršrutu uzturēšana un labiekārtošana.

Pēdējos gados VRG teritorijā arī aug pieprasījums pēc lauku tūrisma, ceļotājiem patīk pavadīt brīvdienas kādā no brīvdienu vai lauku mājām pie ezera vai Daugavas, tajā pašā laikā izzināt apkārtni, apmeklēt tuvākos tūrisma objektus, piedalīties pasākumos, izstaigāt dabas takas. Vasaras sezonā ir jūtams tūrisma mītņu trūkums, jo labākas mītnes jau ziemā ir pasūtītas uz vasaras sezonu. Arvien lielāka interese ir par melnajām Latgales pirtīm.

Viens no tūrisma attīstības virzieniem ir izziņas tūrisma attīstība, sevišķi populāra ir kļuvusi dabas un kultūrvēsturisko objektu apskate. Par pievilcīgām vietām uzskatāmas podnieku, pinēju, floristu un citu daiļamatnieku darbnīcas. Populāra ir netradicionālas lauksaimniecības saimniecību apmeklēšana, sevišķi Z/S “Viesturi”, kurā ir iespējams apskatīt pāvus, fazānus, tītarus, Āfrikas melnos strausus, Austrālijas emu, alpokus un citus dzīvniekus. Z/S “Kurmīši” piedāvā iepazīšanos ar ārstniecības augu audzēšanas un zāļu tējas izgatavošanas noslēpumiem.

„Krāslavas rajona partnerības” teritorijā tiek piedāvāts plašs izklaides spektrs uz ūdeņiem: airu laivas, katamarāni, skuteri, kanoe, ūdensslēpes.

Arī VRG izsludinātajos projektu konkursos regulāri tiek iesniegti projektu pieteikumi, lai izveidotu jaunus ūdens tūrisma piedāvājumus. Interreg IIIA programmas projekta “Velomaršrutu tīkla attīstīšana Baltijas Ezeru zemē” ietvaros tika labiekārtotas daudzas atpūtas vietas bijušajā Krāslavas rajonā, kā arī tika uzcelts skatu tornis (32m) dabas parka “Daugavas loki” teritorijā, kas atrodas Kaplavas pagastā (~ 3 km no Krāslavas).

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

Ar ELFLA finansējumu tika izveidoti arī jauni tūrisma apskates objekti, piemēram, lielu atsaucību ir ieguvusi biedrības “Kruoslovys amatnīku bruoliste” projektu ietvaros izveidotā “Amatu istaba”.

Pamatojoties uz Latgales tūrisma informācijas centra apkopotajiem 2011.gada statistikas datiem Latgalē, ir jāsecina, ka kopējais tūristu skaits ir pieaudzis aptuveni par 10%. Lielākais ceļotāju īpatsvars ir vietējie tūristi un aptuveni 15% no kopējā skaita sastāda ārzemnieki. 1.vietu ārzemnieku vidū ieņem tūristi no Krievijas, pārsvarā no Maskavas un Sanktpēterburgas, kas sastāda 15% no visiem ārzemju nakšņotājiem viesu mājās.

Lielāko ārvalstu tirgus dinamika 2010. un 2011.gadā ir nedaudz mainījusies. Lielākoties vērojams ārvalstu tūristu skaita pieaugums. Lielākais tūristu skaita pieaugums ir vērojams no Polijas (par 80%). Otrajā, trešajā un ceturtajā vietā pēc ārvalstu tūristu skaita iekārtojās Zviedrija, Lietuva un Somija. Krievijas tūristu skaits, salīdzinot ar 2010.gadu, ir pieaudzis aptuveni par 10%, bet Baltkrievijas tūristu skaitu ir pieaudzis par 65%. Toties ir vērojams tūristu skaita samazinājums no Vācijas (par 50%) un Igaunijas (par 25%).

Krāslavas rajona populārākie tūrisma objekti 2007.gadā:

1. Eksotisko putnu mini zoodārzs “Viesturi”

Gads	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.
Apmeklētāju skaits	5470	5500	5800	6100

2. Etnogrāfiskais muzejs “Andrupenes lauku sēta”

Gads	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.
Apmeklētāju skaits	2300	3300	3500	4000

3. Krāslavas vēstures un mākslas muzejs

Gads	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.
Apmeklētāju skaits	2100	2550	2800	2950

4. Keramiķa V.Pauliņa darbnīca

Gads	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.
Apmeklētāju skaits	1030	1050	1500	2020

5. Keramiķa I.Večeļa darbnīca

Gads	2004.g.	2005.g.	2006.g.	2007.g.
Apmeklētāju skaits	1000	1100	1400	1850

- Dabas parks “Daugavas loki”;
- Velnezers;
- Z/S “Kurmīši”;
- Krāslavas pilsētas tūrisma objekti (Krāslavas Romas katoļu baznīca, Krāslavas pils komplekss u.c.);
- Dagdas pilsētas tūrisma objekti (Dagdas Romas katoļu baznīca, Dagdas parks un ala, “Patria” novadpētniecības muzejs u.c.).

Atbilstoši novadu tūrisma informācijas centru apkopotajiem statistikas datiem „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā uz doto brīdi darbojas 35 izmitināšanas iestādes.

Izmitināšanas iestādes	Skaits	Kopējais gultas vietu skaits
Viesu mājas	2	37
Viesnīcas	2	59
Brīvdienu mājas	17	210
Lauku mājas	4	33
Ciema mājas	2	20
Atpūtas bāzes	4	156
Jauniešu mītnes	4	117 (+300 vasarā)
Kopā	35	632 (+300)

Pamatojoties uz novadu tūrisma attīstības analīzi, var secināt, ka strauji attīstas dažādu veidu tūrisms, tūrisma piedāvājumu un izstrādāto tūrisma produktu klāsts ir samērā plašs, tūristu skaits VRG teritorijā ar katru gadu pieaug. Tūrisms Krāslavas, Aglonas un Dagdas

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam
novados ir attīstības stadijā. Tūristi pamatā šajos novados ir caurbraucot, vēlams būtu panākt, lai ceļotāji uzturētos pēc iespējas ilgāk.

Tūrisma attīstību bremzējošie faktori:

- Vāji attīstīta tūrisma infrastruktūra lauku teritorijās.
- Lielais attālums no Rīgas (265 km).
- Kempingu un stāvvietu trūkums.
- Saimnieku svešvalodu zināšanu trūkums.
- Nepietiekošs ceļa zīmju tīkls.
- Esošo tūrisma objektu nesakoptība (publiskās pludmales u.c.).
- Tūrisma uzņēmēju samērā zems izglītības līmenis tūrisma jomā.
- Tūrisma pakalpojuma sniedzēju atpazīstamības un reklāmas trūkums.

1.2.2. Demogrāfiskā situācija un apdzīvojuma struktūra

2011. gada sākumā pastāvīgo iedzīvotāju skaits Aglonas, Dagdas un Krāslavas novados bija 33 248 iedzīvotāji (*CSP dati*), no tiem lauku teritorijās bija 20 747 iedzīvotāji. Vidējais iedzīvotāju blīvums Dagdas novadā ir 9.7 cilv./km², Krāslavas novadā – 18.2 cilv./km², Aglonas novadā – 11.1 cilv./km². Apdzīvojuma struktūras analīze rāda, ka iedzīvotāju skaits ar katru gadu samazinās, līdz ar to mainās arī apdzīvotības blīvums un struktūra (izzūd funkcionējošās viensētas). 2011.gadā, atbilstoši Valsts zemes dienesta datiem, Dagdas novadā ir likvidēti 29 ciemi. Uz doto brīdi 30% (10 022) no visiem iedzīvotājiem VRG teritorijā dzīvo Krāslavā, kas ir lielākā pilsēta, 7% - Dagdā un 63% - pārējās lauku teritorijās. Kā rezultātā lielākā daļa projektu iesniedzēju ir no Krāslavas un Dagdas vai ir oficiāli reģistrēti kādā no VRG teritorijas pilsētām, bet projektu īsteno lauku teritorijā.

Iedzīvotāju skaits bijušā Krāslavas rajona administratīvajās teritorijās 2008*. gada sākumā

* Kopš 2009.gada CSP nesniedz ziņas par iedzīvotāju skaitu novadu pagastos.

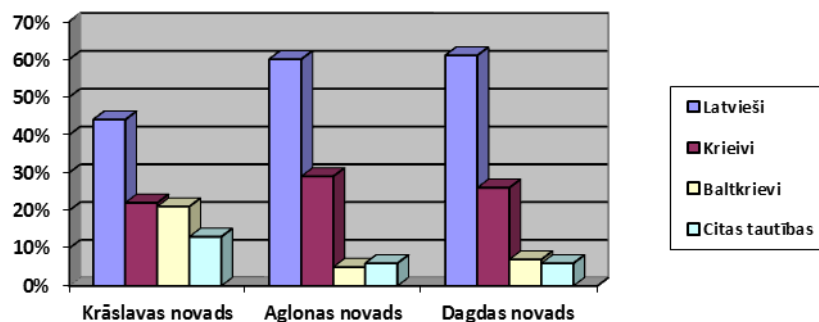
1. tabula

Pašvaldība	Iedzīvotāju skaits 2008.g. sākumā	Platība ha	Administrācija
Krāslavas novads	11 133	5814,8	Krāslava
Dagda pilsēta	2546		Dagdā
Andrupenes pagasts	1424	13619,7	Andrupenē
Andzeļu pagasts	726	9596,4	Andzeļos
Asūnes pagasts	612	7768,7	Asūnē
Aulejas pagasts	691	7451	Aulejā
Bērziņu pagasts	512	9809,1	Porečjē (Upmalā)
Dagdas pagasts	897	5713,1	Ozoliņos
Ezernieku pagasts	959	12857,5	Ezerniekos

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

Grāveru pagasts	610	6535,0	Grāveros
Indras pagasts	1359	13036,5	Indrā
Izvaltas pagasts	823	7138	Izvaltā
Kalniešu pagasts	909	11234,8	Kalniešos
Kaplavas pagasts	764	12539,6	Kaplavā
Kastuļinas pagasts	981	12003,5	Priežmalē
Kombuļu pagasts	735	8092	Kombuļos
Konstantinovas pagasts	632	7911,8	Konstantinovā
Ķepovas pagasts	299	5750,0	Neikšānos
Piedrujas pagasts	626	6446,3	Piedrujā
Robežnieku pagasts	1052	12749,7	Robežniekos
Skaistas pagasts	756	11711,8	Skaistā
Svariņu pagasts	475	9215,6	Svariņos
Šķaunes pagasts	654	12366,9	Šķaunē
Šķeltovas pagasts	784	7526,6	Šķeltovā
Ūdrīšu pagasts	1740	10721	Augstkalnē

Nacionālais sastāvs, atbilstoši PLMP 19.01.2012. datiem, Krāslavas novadā: latvieši – 44%, krievi – 22%, baltkrievi – 21%, citas tautības – 13%; Aglonas novadā: latvieši – 60%, krievi – 29%, baltkrievi – 5%, citas tautības – 6%; Dagdas novadā: latvieši – 61%, krievi – 26%, baltkrievi – 7%, citas tautības – 6% (skat. 3.att.). Iedzīvotāju skaita izmaiņas katrā pagastā notiek atšķirīgi, bet kopumā tās nav straujas. Straujāka tendence samazināties iedzīvotāju skaitam ir lauku teritorijās tuvāk pierobežai (Svariņu, Šķaunes, Kaplavas pagastos). Optimistiskas prognozes par iedzīvotāju skaitu laukos var saistīt vienīgi ar vispārējiem ekonomiskiem un sociāliem uzlabojumiem.

Iedzīvotāju nodarbinātība:

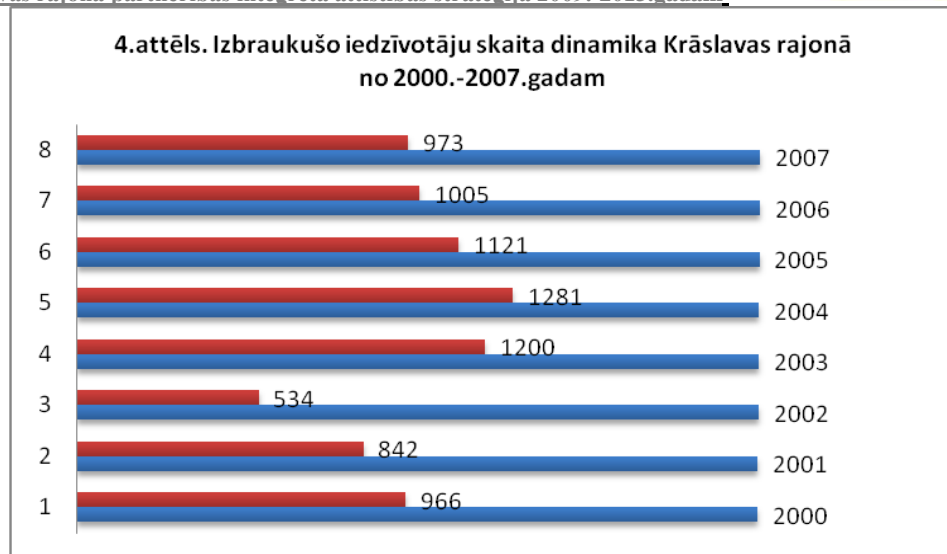
Viena no aktuālākajām problēmām „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir augstais bezdarba līmenis. 2011.gada jūnijā reģistrētais bezdarba līmenis Krāslavas novadā bija 18,2% (2 380 cilv.), Dagdas novadā – 21,4% (1 303 cilv.) un Aglonas novadā – 18,8% (537 cilv.). 9% no Krāslavas un Dagdas novados reģistrētajiem bezdarbniekiem ir jaunieši, vecumā no 18 – 24 gadiem.

VRG teritorijā, galvenokārt, ir attīstītas tās nozares, kas izmanto vietējo izejvielu – vieglās rūpniecības, kokapstrādes, pārtikas, celtniecības, pārstrādes un tirdzniecības. Jaunas darba vietas tiek radītas proporcionāli maz, trūkst izglītotu un uzņēmīgu uzņēmēju, kas bez tam būtu arī finansiāli stabili un varētu sagatavot un īstenot projektus darba vietu radīšanai, meklētu produkcijas noieta tirgu, nodarbotos ar uzņēmuma mārketingu un biznesa plānu izstrādi, nodarbinātības projektu īstenošanu.

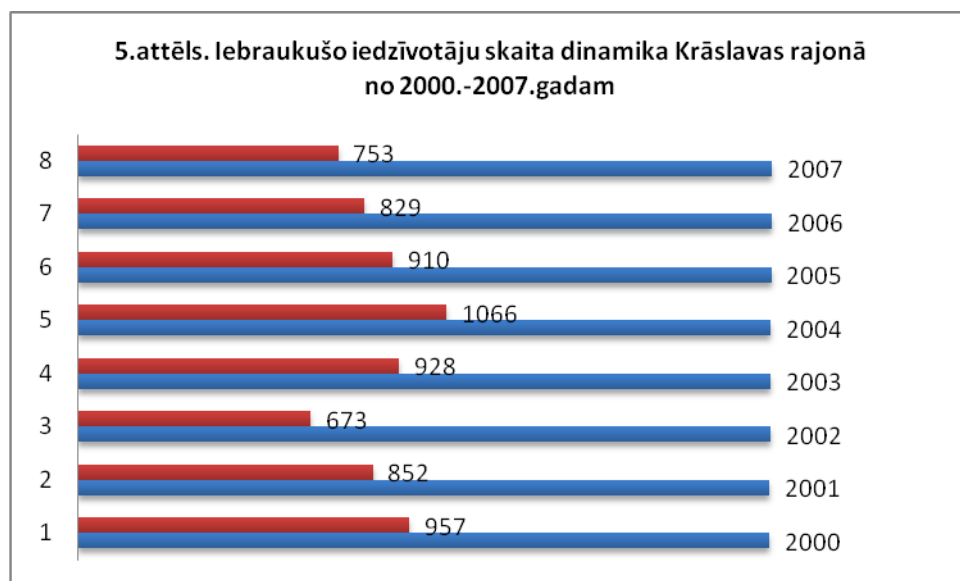
Kopš 1991. gada 17. aprīļa Krāslavā aktīvi darbojas Nodarbinātības valsts aģentūras Krāslavas filiāle, kas uzrauga Krāslavas un Dagdas novadus, bet NVA Preiļu filiāle – Aglonas, Līvānu, Riebiņu un Vārkavas novadus. Nodaļu darbības mērķis - savā administratīvajā teritorijā realizēt vienotu valsts nodarbinātības politiku. Galvenie uzdevumi ir iedzīvotāju darbā iekārtošana, profesionālā orientācija, apmācība, kvalifikācijas celšana vai pārkvalificēšana, ESF projektu realizācija, aktīvo nodarbinātības pasākumu organizācija.

Iedzīvotāju migrācija

„Krāslavas rajona partnerības” teritorijā kopš Latvijas iestāšanās ES no 2000. – 2007.gadam bija strauji pieaudzis izbraukušo iedzīvotāju skaits. 4. attēlā ir redzams, ka 2000. gadā no Krāslavas izbraukušo iedzīvotāju skaits bija 966, 2005. gadā - 1121 cilvēks un līdz 2007.gadam ir redzama pakāpeniska izbraukošo iedzīvotāju skaita samazināšanās (skat. 4.attēlu). Vislielākais izbraukušo cilvēku skaits no Krāslavas rajona līdz 2007.gadam devās uz Krieviju, Vāciju, Lielbritāniju, Īriju, Ukrainu un ASV.

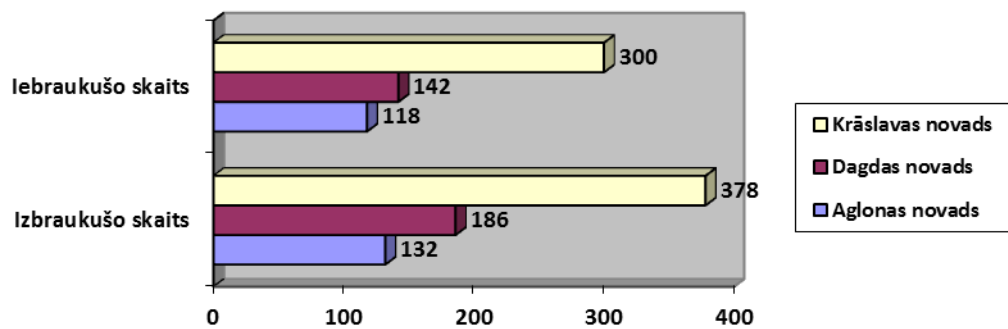

5. attēlā var apskatīt, kā ir mainījies bijušajā Krāslavas rajonā iebrukušo iedzīvotāju skaits kopš 2000. gada.

Visbiežāk iebruc cilvēki no Krievijas, Lietuvas un Baltkrievijas. *(Par pamatu ņemti Centrālās statistikas pārvaldes dati uz 2008. gada 29.oktobri.)*

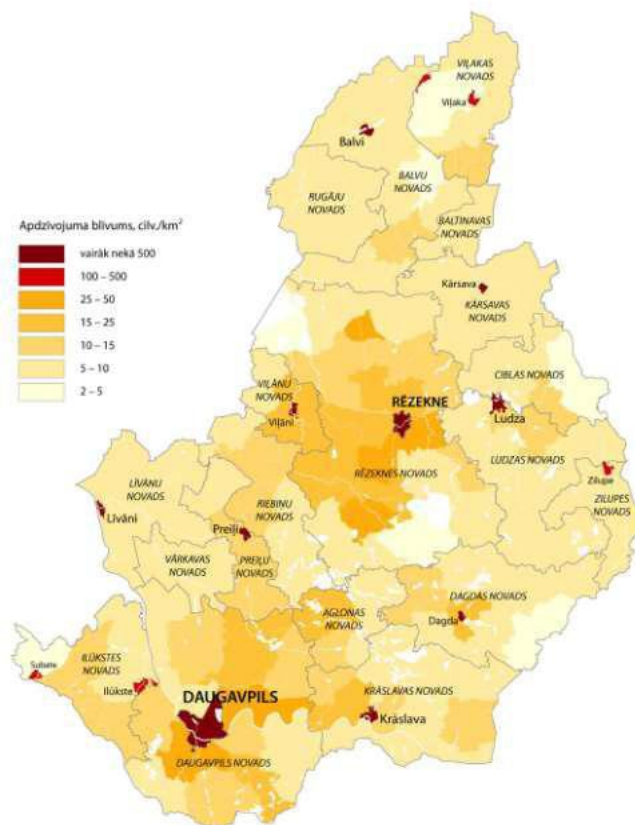
5.1.attēls. Iebraukušo un izbraukušo iedzīvotāju skaita dinamika Krāslavas, Dagdas un Aglonas novados 2010.gadā *(CSP dati)*

Visā Latgales reģionā kopš 1991.gada samazinās iedzīvotāju skaits. Tomēr šis process nav tik izteikts kā lauku teritorijās, bijušo rajonu teritoriju nomalēs un pierobežā. Tam pamatā ir negatīvā iedzīvotāju dabiskā kustība un negatīvais migrācijas saldo. Latgali biežāk pamet jauni, izglītoti cilvēki, pārceļoties uz Rīgu vai izbraucot darba meklējumos ārpus Latvijas.

Iedzīvotāju skaita samazināšanās notiek nevienmērīgi: tā ir izteiktāka lauku teritorijās un jo īpaši - pierobežā, un mazāk izteikta pilsētās vai pilsētu apkaimes teritorijās.

5.2.attēls. Iedzīvotāju blīvums Latgales novados un Latvijas reģionos kopumā 2010.g. sākumā (VRAA dati)

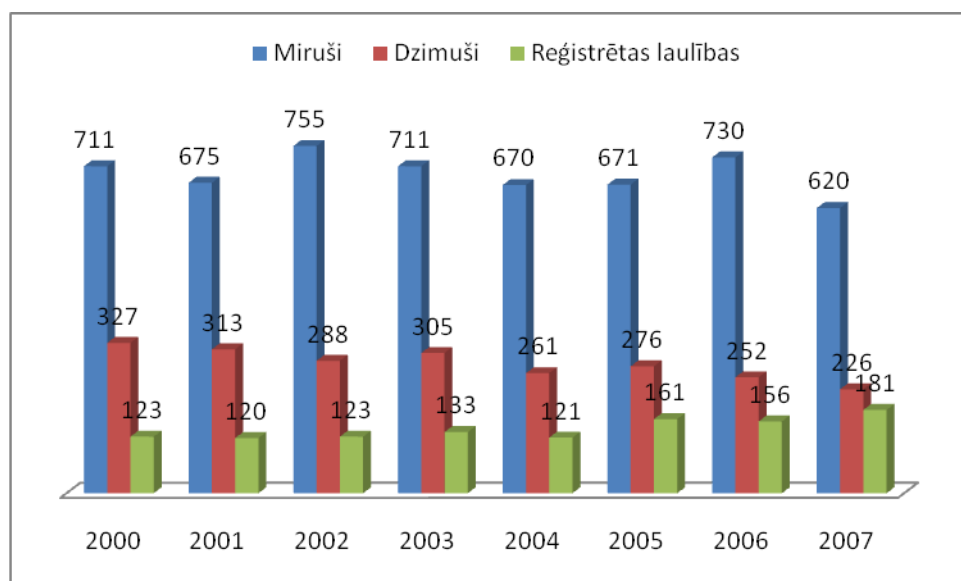
Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

Apdzīvotuma blīvums vēsturiski veidojies, pamatojoties uz lauksaimniecībā izmantojamo zemju platību pieejamību. Mazāks tas ir teritorijās ar mežamasīviem. Pēdējos gados būtiski samazinās iedzīvotāju skaits teritorijās, kas nošķirti no transporta mezgliem, sabiedriskā transporta kustības maršrutiem.

Iedzīvotāju dabiskās kustības rādītāji

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem Krāslavas rajonā kopš 2000.gada bija vērojama pozitīva tendence jaunu ģimeņu radīšanā (skat. 6.att.). Tomēr mirstība vēl aizvien pārsniedza dzimstību, kā arī sakarā ar emigrāciju no Krāslavas rajona, iedzīvotāju skaits turpināja samazināties. Ja 2007.gada sākumā Krāslavas rajonā bija 33 313 iedzīvotāji, tad 2008.gada sākumā jau tikai 32 699 iedzīvotāji, kas ir par 614 iedzīvotājiem mazāk.

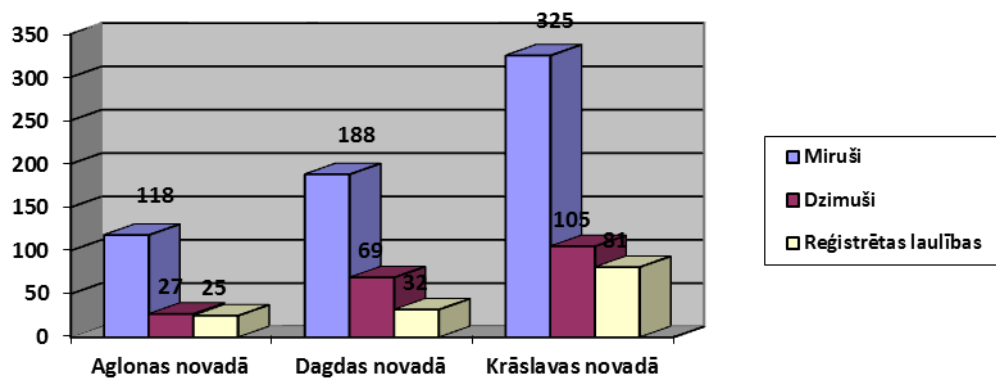
No 2005. – 2007.gadam bija vērojams reģistrēto laulību skaita pieaugums (skat. 6.att.), kas varēja būt veicinošs faktors dzimstības pieaugumam bijušajā Krāslavas rajonā. Tomēr jāatzīmē, ka Latvijā ir ļoti augsts dzimušo bērnu īpatsvars vecākiem, kuri nav reģistrējuši laulību – 43%.

6.attēls. Iedzīvotāju dabiskās kustības rādītāji Krāslavas rajonā no 2000.-2007.gadam

Apkopojot iedzīvotāju dabiskās kustības rādītājus Krāslavas, Dagdas un Aglonas novados, jāsecina, ka kopš 2007.gada ir būtiski samazinājies reģistrēto laulību skaits, jo 2010.gada novados ir reģistrētas tikai 138 laulības. Kopš 2000.gada pakāpeniski samazinās

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam
arī dzimušo skaits, 2010.gadā novados ir piedzimis 201 bērns, bet mirušo skaits palicis
nemainīgi augsts – 625 cilvēki.

6.1.attēls. Iedzīvotāju dabiskāskustības rādītāji 2010.gadā

1.2.3. Ekonomiskā situācija

„Krāslavas rajona partnerības” teritorijā uzņēmējdarbība ir samērā vāji attīstīta. Galvenie iemesli ir dažādi - vēsturiskās attīstības tendences, ģeogrāfiskais izvietojums, vietējo iedzīvotāju novecošanās, izglītotu un uzņēmīgu cilvēku trūkums, iedzīvotāju zemā pirktspēja, investīciju trūkums u.c.

Izejot no esošās rūpniecības sastāva un attīstības potenciāla, reģiona ekonomiski ģeogrāfiskajām īpatnībām, VRG teritorijā jāveicina uzņēmumu attīstība, kas ražo augstvērtīgu produkciju pārsvarā no vietējām izejvielām, it sevišķi eksportam, piemēram, uzņēmumi, kas ražo piena produkciju, kā arī kokapstrādes uzņēmumi un individuālie ražotāji. Daudzas ražošanas rakstura teritorijas pašvaldībās šobrīd tiek izmantotas tikai daļēji, tās tiek piemērotas citām vajadzībām vai slēgtas.

Rezultātā jaunas darba vietas diemžēl tiek radītas proporcionāli maz, trūkst izglītotu un uzņēmīgu uzņēmēju, kas būtu arī finansiāli stabili un varētu sagatavot un īstenot vērienīgus projektus darba vietu radīšanai, kā arī meklētu plašu un stabilu produkcijas noieta tirgu, nodarbotos ar uzņēmuma mārketingu un biznesa plānu izstrādi.

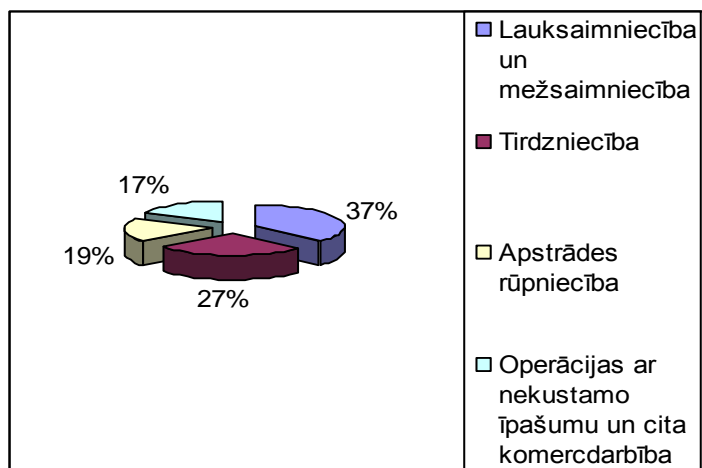
Īpaša nozīme „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Vietējiem iedzīvotājiem (uzņēmējiem, pakalpojuma saņēmējiem) vajadzīga atbilstošas uzņēmējdarbību veicinošas vides izveidošana un nostiprināšana. Tas ir reģiona izglītības sistēmas, uzņēmumu atbalsta centru un vietējo pašvaldību uzdevums. Nozīmīga loma ir pozitīvai ievirzei reģiona masu medijos, sekmīgas pieredzes novērtēšanai un popularizēšanai. Jāveicina uzņēmēju tālāka izglītošanās, it sevišķi uzņēmumu vadības, tirgzinību, svešvalodu jomās. Būtu jāveicina kvalificētu ārzemju konsultantu iesaistīšanu vietējo uzņēmumu attīstības veicināšanā, kā arī šo uzņēmumu pieredzes studijas ārzemēs, tādējādi sekmējot modernu saimniekošanas metožu un tehnoloģijas ieviešanu uzņēmumos.

Ņemot vērā augsto bezdarba līmeni Latgales reģionā, īpaši atbalstāmi būtu uzņēmumi un organizācijas, investīciju projekti, kā arī biznesa plāni, kas rada reģionā jaunas darba vietas.

Pēc Lursoft statistikas apkopotajiem datiem laika posmā no 1995. līdz 2007. gadam, Krāslavas rajonā bija reģistrēti 1586 uzņēmumi, no tiem 553 uzņēmumi ir jau likvidēti.

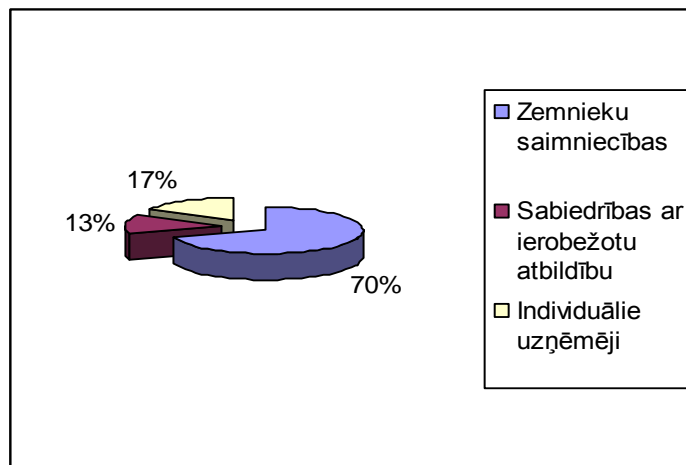
Trīs gadu laikā, no 2004. līdz 2006. gadam, visvairāk jaunie uzņēmumi Krāslavā un Krāslavas rajonā reģistrēti lauksaimniecībā un mežsaimniecībā – 42, tirdzniecībā – 31,

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam
 apstrādes rūpniecībā – 21 un veiktas operācijas ar nekustamo īpašumu un cita komercdarbība – 19.

7. attēls Krāslavas rajonā reģistrētie uzņēmumi līdz 2007.gadam

Izplatītākās uzņēmējdarbības formas 2007.gadā ir zemnieku saimniecības – 733, sabiedrība ar ierobežotu atbildību – 140, individuālie uzņēmēji – 179.

8. attēls Uzņēmumu dibināšana pa uzņēmējdarbības formām Krāslavas rajonā 2007. gadā

Ņemot vērā, ka bijušais Krāslavas rajons vēsturiski ir bijis lauksaimniecības ražošanas un tūrisma rajons, tad gan vēsturiski, gan pašlaik „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir tikai nedaudzi rūpniecības uzņēmumi, kas koncentrējas galvenokārt pie Krāslavas un tās apkārtnē. Lielākie no tiem ir AS „Krāslavas piens”, kokapstrādes cehs SIA „Varpa”, SIA

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam
„Latgran”, kas nodarbojas ar industriālo biomasas granulu ražošanu, šūšanas uzņēmums „Nemo” u.c.

Pēc Valsts ieņēmumu dienesta datiem par aktīvāko nodokļu maksātāju juridisko personu sadalījumu pa uzņēmējdarbības formām visvairāk ir zemnieku saimniecības, individuālie uzņēmumi un sabiedrības ar ierobežotu atbildību.

Kā viens no lielākajiem darba devējiem Krāslavas novadā ir SIA „Nemo”. Ražotā produkcija galvenokārt ir sieviešu virsdrēbju rūpnieciska ražošana no pasūtītāja materiāliem, tas ir mēteļi, kostīmi, svārki un bikses. Galvenie pasūtītāji – Dānijas, Francijas un Somijas firmas, bet Latvijas tirgū produkcija praktiski nenonāk.

Galvenais iemesls, kāpēc produkcija tiek izgatavota Latvijā, ir lētais darbaspēks. Darbiniekus apmāca uzņēmumā. Uzņēmumam ir lielas attīstības perspektīvas. Tehnika tiek pakāpeniski modernizēta.

2011.gadā Krāslavas novadā darbību uzsāka SIA „Latgran” ražotne, kas nodarbojas ar industriālo biomasas granulu ražošanu un realizāciju galvenokārt eksportam. SIA „Latgran” saražotās granulas izmanto elektrības ražošanai lielajās spēkstacijās un siltuma un elektrības ražošanai koģenerācijas stacijās Zviedrijā un Dānijā.

Jaunā rūpnīca atrodas Krāslavas novada dzelzceļa pievada tuvumā, kas paver iespēju biomasas granulas transportēt uz ostu dzelzceļa vagonos. Izejvielas, galvenokārt, piegādā ar autotransportu. Rūpnīcā nodarbina 30 darbiniekus, nodrošinot ražošanas procesu 24 stundas diennaktī. Gadā SIA „Latgran” Krāslavas ražotne saražo aptuveni 150 tūkst. tonnu granulu gadā.

„Krāslavas rajona partnerības” teritorijā meži aizņem apmēram 33% no VRG teritorijas. Pēdējo gadu laikā mežizstrāde un koksnes realizācija bija viens no ienesīgākajiem lauku iedzīvotāju nodarbinātības veidiem un ienākuma avotiem.

Galvenās uzņēmējdarbības nozares Dagdas un Aglonas novados ir lopkopība, lauksaimniecība, kokapstrāde, mazumtirdzniecība.

Kopumā „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā darbojas vairāki kokapstrādes uzņēmumi, kas ražo nelielas pievienotās vērtības produkciju. Teritorijā ir palicis tikai 1 kokapstrādes uzņēmums, kuram viens no galaproduktiem ir mēbeles, tas ir SIA „Varpa” – mežizstrāde, kokmateriālu tirdzniecība, taras materiālu sagatavošana, koka logu, durvju izgatavošana, koka grīdas segumu izgatavošana, mēbeļu furnitūra, sagataves, dārza mēbeļu izgatavošana, skaidu briketes, līmētie paneļi.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

Tirdzniecība ir izplatītākais uzņēmējdarbības veids. Šī nozare attīstās visstraujāk. Tiek uzcelti jauni veikali, taču daļa no tiem tiek atvērti, neizpētot tirgu un potenciālos klientus. Rezultāta liels skaits uzņēmumu slēdz savu saimniecisko darbību. Turpretī, publiskās ēdināšanas tīkls ir neattīstīts un uzņēmēji nelabprāt iegulda līdzekļus šajā tirdzniecības sektorā. Tas ir viens no faktoriem, kas bremsē tūrisma attīstību „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.

Vērojama tendence lielām tirdzniecības firmām izkonkurēt mazos tirgotājus. Laukos pamatā attīstījies tirdzniecība ar pārtikas un pirmās nepieciešamības precēm. Krāslavā un Dagdā ir vairāki lielveikali un specializēti veikali, taču preču sortiments (īpaši apģērbu un apavu tirdzniecībā) bieži vien neapmierina patērētāja prasības, tāpēc daļa pircēju dodas iepirkties uz Daugavpili un citām lielpilsētām.

Sadzīves pakalpojumi ir ievērojami mainījušies gan sortimenta piedāvājuma ziņā, gan kvalitātes ziņā. Pakalpojumu klāsts pilsētās: frizētavu un skaistumkopšanas salonu pakalpojumi, apģērba labošana un šūšana, apavu remonts, automobiļu remonts un apkope.

Jāatzīst, ka pieprasījums pēc dažādu pakalpojumu veidiem ir apmierināts tikai daļēji. Visplašākais pakalpojumu piedāvājums ir Krāslavas un Dagdas pilsētās, turpretī laukos nav pieejami pirmās nepieciešamības pakalpojumu veidi. Lauku iedzīvotājiem iespējas saņemt nepieciešamos pakalpojumu ir tikai novadu centros.

Viesnīcu un viesu namu pakalpojumi „Krāslavas rajona partnerības” darbības teritorijā ir attīstīti diezgan plaši, jo sevišķi teritorijās, kas robežojas ar ezeriem vai upēm. Praktiski katrā pašvaldībā ir privātpersonas, kuras ir labiekārtojušas savas ēkas un piedāvā naktsmītnes un dažādas atpūtas iespējas.

1.2.4. Sociālā situācija

1.2.4.1. Ar vietējo attīstības stratēģiju saistīto pakalpojumu sektora raksturojums

1.2.4.1.1. Kultūra

Kultūras dzīve „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā tiek organizēta gan novadu līmenī, gan pagastos, taču pašlaik iedzīvotāju prasība pēc jaunām un mūsdienīgām izklaides iespējām pieaug, jo sevišķi jauniešu vidū. Novadu kultūras dzīves organizēšanā ir iesaistījušies Krāslavas, Dagdas un Aglonas kultūras nami, kuru darbība ir sistemātiski organizēta uz iedzīvotāju iepazīstināšanu ar vietējo, valsts un ārvalstu profesionālo un amatieru mākslu, tautas kultūru un jaunradi, kā arī novada tradīciju kopšanu, saglabāšanu un popularizēšanu.

Par ikgadēju tradīciju ir kļuvuši Daugavas svētki Krāslavā, Līgo svētku un Ziemassvētku svinēšana, mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu saieti, turklāt tiek organizēti arī latviešu tautai raksturīgie, tradicionālie gadatirgi, kuros notiek ne tikai tirgošanās, bet tiek arī uzturētas gadskārtu ieražu tradīcijas. Sadarbībā ar novadu pašvaldībām un citām organizācijām tiek organizēti dažādu profesiju pārstāvju sasniegumu novērtējumu pasākumi.

Plašs kultūras pasākumu klāsts notiek Dagdas tautas namā. Tajā darbojas 9 pašdarbības kolektīvi, kopā 183 dalībnieki. Pazīstamākais kolektīvs ne tikai Latvijā, bet arī ārzemēs ir tautas deju ansamblis “Dagda” un folkloras kopa “Olūteņi”. Dagdas tautas nams rīko valsts svētkus, tradicionālās kultūras pasākumus, koncertus, viesizrādes, izstādes un diskotēkas. Katru gadu jūlija beigās notiek Annas dienas un pilsētas svētki ar plašu 2-5 dienu programmu. Svētku ietvaros notiek viesmākslinieku koncerti, daiļamatnieku izstādes, vietējo un ārzemju pašdarbnieku svētku koncerti, zaļumballes, kā arī dažādas atrakcijas un pasākumi bērniem.

Pagastos svarīgākie kultūras dzīves organizētāji ir vietējie tautas nami, nevalstiskās organizācijas vai neformālās grupas. Nozīmīgu lomu kultūras dzīves organizēšanā veic vietējās lauku skolas, rīkojot pasākumus bērniem un viņu vecākiem.

„Krāslavas rajona partnerības” teritorija ir bagāta ar savu cilvēkresursu potenciālu, kas attiecināms arī uz kultūras jomu. Piemēram, gleznotāja, keramiķe un tekstilmāksliniece Daiga Lapsa, kuras radošā veikuma izstādes regulāri priecē iedzīvotājus. Māksliniece ir bijusi „Baltic Sleipnir” stipendiāte.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

Novadu kultūras dzīvē aktīvi piedalās arī keramiķi Valdis Pauliņš un Ilmārs Vecelis, kuri veicina ne tikai radošo procesu, bet ir uzsākuši arī aktivitātes tūrisma jomā – organizējot interesentiem iespēju pašiem skatīties un piedalīties tradicionālās Latgales keramikas tapšanas procesā.

Darbojas arī gleznotāji Andrejs Gorgocs un Eduards Pustavoitovs, fotomākslinieks Anatols Kauškalis.

Nozīmīgas kultūras un izglītības veicinātājas partnerības teritorijā ir bibliotēkas. Krāslavas centrālā bibliotēka ir nozīmīga ne tikai ievērojama grāmatu fonda dēļ, bet gan arī kā Krāslavas novada bibliotēku metodiskais centrs. Pašlaik, kad grāmatu un publikāciju cenas pieaug, turpretim iedzīvotāju pirktspēja ir zema, kā arī izdevumu prioritātes nav par labu grāmatām, bibliotēku, sevišķi lauku teritorijās, nozīme ir nenovērtējama no sasniedzamības viedokļa. Lauku bibliotēkas piedalās Kultūrkapitāla fonda rīkotajos konkursos par grāmatu fonda papildināšanu, lai nodrošinātu iedzīvotājiem plašākas iespējas iepazīties ar jauno latviešu un ārvalstu daiļliteratūru.

Novados ir pieaudzis studējošo iedzīvotāju skaists un radusies izteikta nepieciešamība pēc universāla rakstura izdevumiem – enciklopēdijām, rokasgrāmatām, vārdnīcām, statistikas apkopojumiem, ka arī pēc dažādu nozaru zinātniskās literatūras.

Ar vietējo pašvaldību īstenoto projektu palīdzību bibliotēkas tika aprīkotas ar interneta pieejas punktiem, kas ir būtiski vietējiem iedzīvotājiem, kuriem internets nav pieejams mājās. Interneta pieejas punkti bibliotēkās paaugstina arī apmeklētāju skaitu.

Ar „Krāslavas rajona partnerības” organizēto ELFLA projektu konkursu atbalstu ir būtiski uzlabota visu trīs novadu iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanas un dažādu pasākumu organizēšanas iespējas. Iesniegto un atbalstīto projektu rezultātā ir iegādāts gan aprīkojums kultūras pasākumu organizēšanai, gan mūzikas instrumenti, gan tautas tērpi, gan arī uzbūvētas jaunas dabas estrādes dažos pagastos.

1.2.4.1.2. Sports

„Krāslavas rajona partnerības” teritorijā sporta jomā visaktīvākie ir skolu jaunieši, kuri pārstāv savas skolas un piedalās dažādās novadu un valsts mēroga sporta sacensībās, un iegūst godalgotas vietas. Aktīvi darbojas arī sporta klubs „Krāslava”, kas rīko basketbola sacensības un popularizē aktīvu dzīves veidu Krāslavas un kaimiņu novadu iedzīvotāju vidū.

Krāslavas novadā sporta aktivitātes organizē Krāslavas sporta skola, rīkojot dažādu sporta veidu sacensības un turnīrus skolu komandām, novada sporta svētkus un dažādas aktivitātes vietējiem iedzīvotājiem (piem., skrējiens apkārt Krāslavai, Krāslavas pašvaldību sporta spēles u.c.).

Ievērojamus panākumus sporta sacensībās ir guvuši arī Krāslavas invalīdu biedrības pārstāvji, iegūstot godalgotas vietas sacensībās.

Novadu lauku teritorijās cilvēku aktivitāte sporta pasākumos nav tik liela, tomēr ar katru gadu aktīva un veselīga dzīves veida loma iedzīvotāju vidū pieaug. Sākotnēji sporta aktivitāšu organizēšanu uzņemas tikai skolas vai pašvaldības, bet pašu iedzīvotāju iniciatīva bija salīdzinoši minimāla, tāpēc viena no „Krāslavas rajona partnerības” sākotnējām prioritātēm bija aktivizēt vietējās iniciatīvas grupas dažādu pasākumu, t.sk. arī sporta, organizēšanai.

Bijušā Krāslavas rajona lauku teritorijās joprojām ir aktuāls jautājums par sporta un treniņu zālēm, kas būtu pieejamas lauku iedzīvotājiem, sevišķi jauniešiem, fiziskās formas uzlabošanai un lietderīgai brīvā laika pavadīšanai. Pašvaldībās trūkst sporta dzīves vadītāju, kuri ieinteresētu iedzīvotājus ar dažādām sporta aktivitātēm, veicinātu līdzekļu piesaisti sporta nozares attīstībai lauku teritorijās un motivētu vietējos iedzīvotājus veselīgam dzīvesveidam.

Uzsākot īstenot stratēģiju 2009.gadā viens no uzdevumiem bija organizēt sporta pasākumus, kuros būtu iespējams piedalīties pēc iespējas vairāk iedzīvotājiem dažādās vecuma grupās, popularizēt masu-tautas sportu, organizēt pasākumus ģimenēm un nodrošināt finansējumu inventāra iegādei. Šobrīd ir ieviesti vairāki ELFLA projekti, kuru ietvaros gan biedrības, gan pašvaldības ir izveidojušas sporta zāles vairāku pagastu vietējiem iedzīvotājiem, iegādājušas aprīkojumu sporta pasākumu organizēšanai un labiekārtojušas sporta laukumus, taču jautājums par sporta infrastruktūras nepieciešamību joprojām ir aktuāls. Sporta infrastruktūra novados – stadioni, sporta laukumi un sporta zāles ir novecojušas.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

To tehniskais stāvoklis daudzviet ir neapmierinošs un materiāltehniskais aprīkojums ir novecojis, turklāt iedzīvotāji vēlas daudzveidību - baseinu, slidotavu, slēpošanas trases, multifunkcionālus sporta laukumus slidošanai, tenisam un volejbolam, organizētas sporta nodarbības arī pieaugušajiem un senioriem.

1.2.4.1.3. Izglītība

2008.gadā, pēc www.kraslavasrajons.lv datiem, Krāslavas rajonā bija 18 pamatskolas, 5 vidusskolas, 1 valsts ģimnāzija, 1 arodvidusskola, 1 speciālā internātpamatskola, 4 interešu izglītības skolas, 1 bērnu sociālās rehabilitācijas centrs, 1 bērnu un jauniešu centrs.

2010.gadā Krāslavas novadā ir 2 pirmsskolas izglītības iestādes, 9 pamatskolas, 2 vidusskolas, 1 valsts ģimnāzija un 1 profesionālās izglītības kompetences centrs „Rīgas Valsts tehnikuma” Krāslavas teritoriālā struktūrvienība. Profesionālās ievirzes izglītību mākslā Krāslavas novadā realizē Krāslavas mūzikas skola un mākslas skola, Indras Mākslas un mūzikas skola un Krāslavas sporta skola. Interesu izglītības iestāde ir Krāslavas Bērnu un jauniešu centrs. Novadā 2011./2012. mācību gadā 492 bērni apguva pirmsskolas izglītības programmas, 1635 izglītojamie mācījās vispārizglītojošās skolās, 74 izglītojamie mācījās Rīgas Valsts tehnikuma Krāslavas filiālē. Ar ELFLA finansējumu un LEADER programmas projekta palīdzību Rīgas Valsts tehnikuma Krāslavas filiālē ir iegādātas modernas datortehnoloģijas, ka ļauj konstruēt mēbeles elektroniski, līdz ar to vēsturē aiziet rasēšana ar zīmuli. Nākamajos projektos iecerēts iegādāties modernu kokapstrādes tehniku (rūpniecības robotu-manipulatoru) un programmatūru, kas ļautu virzīties uz mērķi – kļūt par Latgales kokapstrādes mācību centru. Skola šobrīd piedāvā apmācības iespējas galvenokārt zēniem un aktīvi meklē iespējas piedāvāt profesionālās izglītības iespējas arī meitenēm.

Dagdas novadā 2012.gadā ir 3 pirmsskolas izglītības iestādes, 5 pamatskolas, t.sk. Aleksandrovas speciālā internātpamatskola, 2 vidusskolas, 1 sākumskola, 1 profesionālās izglītības iestāde, 2 profesionālās ievirzes skolas, 1 Dagdas novada bērnu un jauniešu tehniskās jaunrades centrs, 1 Dagdas Bērnu un jauniešu centrs un 1 Dagdas novada jauniešu iniciatīvas centrs.

Dagdas novada Konstantinovas pagastā ir Aleksandrovas speciālā internātpamatskola, kurā īsteno speciālās izglītības programmas, kuras paredzētas audzēkņu sociālai adaptācijai. „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā speciālās klases pie vispārizglītojošām skolām ir arī Krāslavas pamatskolā, Šķeltovas pamatskolā, Varavīksnes vidusskolā un Ezernieku vidusskolā.

„Krāslavas rajona partnerības” Aglonas novada teritorijā ir Šķeltovas pamatskola, Priežmales pamatskola un Rīgas un visas Latvijas Metropolīta Aleksandra (Kudrašova) Grāvēru pamatskola.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

Statistika liecina, ka visos novados pilsētu pirmsskolas iestādēs bērnu skaits aug, savukārt pagastu pirmsskolas grupās izteiktas tendences nav redzamas. Novadu Izglītības nodaļu statistika liecina, ka izglītojamo skaits vidēji sarūk par 10% ik gadu. Straujās izglītojamo skaita samazināšanās rezultātā, dažas pamatskolas tiek reorganizēta par sākumskolām. Tomēr pašvaldībām ir tendence saglabāt lauku skolas ar mazu skolēnu skaitu ar mērķi nodrošināt pamatizglītību maksimāli tuvu dzīvesvietai. Novadu pašvaldības uzskata, ka mazās skolas pagastos ir ne tikai izglītības, bet arī kultūras centrs, jo visās skolās ir iespēja piedalīties interešu izglītības pulciņos.

Mācību un sporta infrastruktūra skolās nodrošina apmierinošus kvalitatīvus izglītības un sporta pakalpojumus, taču vairākām skolām ir nepieciešama renovācija un papildus aprīkojuma iegāde.

Pieaugušo izglītību pārsvarā novadu centros veicina Dienvidlatgales pašvaldību mācību centrs, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra” filiāle, Konsultāciju pakalpojumu centrs u.c. Apmācības tiek organizētas gan pašvaldību, gan arī NVO projektu ietvaros. Pateicoties LEADER programmai novados, sāk veidoties profesionālās apvienības, kuru mērķis ir uzlabot tālākizglītības kvalitāti un paplašināt tās klāstu vietējiem iedzīvotājiem.

1.2.4.1.4. Veselības aprūpe

Veselības aprūpes pakalpojumus „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā sniedz Krāslavas un Dagdas poliklīnikas, kuras nodrošina nepieciešamo ārstu praksi, zobārstniecības pakalpojumus un vairāku citu speciālistu pakalpojumus, kuri vērtējami kā labi. Poliklīniku pakalpojumus izmanto gan pilsētu, gan lauku iedzīvotāji. 23 pagastu lauku iedzīvotājiem ir pieejami arī felšeru un vecmāšu punkti, kas tika izveidoti vēl padomju laikos.

Gan Krāslavā, gan Dagdā ir izveidotas neatliekamās medicīniskās palīdzības stacijas.

1.2.4.1.5. Sociālās aprūpes pakalpojumi

Visās „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā esošajās pašvaldībās strādā sociālie darbinieki, kuri veic ar likumu noteiktās funkcijas. Sociālo darbu novados koordinē sociālie dienesti.

Krāslavas novadā ar 2011. gada 1. janvāri Sociālais dienests koordinē un metodiski vada ar sociālo sfēru saistītos jautājumus visā novada teritorijā. Katrā pagastā ir vismaz viens sociālā darba speciālists, kas strādā pēc vienotiem saistošiem noteikumiem pabalstu piešķiršanas jomā. Kopā sociālo darbu novadā veic 19 sociālā darba speciālisti.

Dažādus sociālos pakalpojumus un palīdzību novada iedzīvotājiem sniedz pašvaldības iestāde „Sociālais dienests”, pagastu pārvaldes, Krāslavas bērnu sociālajā rehabilitācijas centrs „Mūsmājas”, kā arī lielu ieguldījumu sociālās atstumtības mazināšanā sniedz nevalstiskās organizācijas - Latvijas Sarkanā Krusta (LSK) Krāslavas komiteja, žēlsirdības organizācija „Caritas”, biedrība „Ģimenes atbalsta centrs „Atvērtība””, biedrība „Skaistas atbalsta centrs”, Krāslavas novada bērnu ar īpašām un speciālām vajadzībām atbalsta biedrība "Saulesvece", biedrība „Invalīdu sporta klubs „Krāslava”” un invalīdu biedrība „Stariņš”.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus Krāslavas novada pašvaldībā nodrošina:

- Veco ļaužu pansionāts "Priedes".
- Skuķu aprūpes centrs Robežniekos.
- Krāslavas bērnu sociālās rehabilitācijas centrā "Mūsmājas" izveidotais Krīzes centrs.
- Biedrība „Ģimenes atbalsta centrs „Atvērtība””.
- Biedrība „Skaistas atbalsta centrs”.

Dagdas novadā „Sociālā dienesta” speciālisti ir Dagdas pilsētā un katrā Dagdas novada pagasta centrā, kas ļauj iedzīvotājiem griezties pēc palīdzības iespējami tuvāk savai dzīvesvietai, bet, ja nepieciešams, tad to var prasīt arī jebkuram citam „Sociālā dienesta” darbiniekam, piemēram, Svairiņu pagastā dzīvojošu cilvēku var pieņemt un uzklaut Dagdas sociālais darbinieks.

Dagdā darbojas arī Dagdas novada pašvaldības iestāde "Veselības un sociālo pakalpojumu centrs „Dagda””. Struktūrvienības:

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

- Poliklīnika.
- Stomatoloģija.
- Dienas stacionārs.
- Laboratorija.
- Medicīniskā aprūpe mājās.
- Veco ļaužu pansionāts "Ābeļdārzs".
- Sociālās aprūpes nodaļa.

Arī jaunizveidotajā Aglonas novadā 2010.gadā izveidoja „Sociālo dienestu”, lai uzlabotu Aglonas novada teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanas kvalitāti.

Aglonas novada teritorijā veselības un sociālo aprūpi nodrošina trīs ģimenes ārstu prakses, divi feldšeru un vecmāšu punkti un viens neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādes punkts. Novada teritorijā atrodas 2 sociālās aprūpes centri:

- Sociālās aprūpes centrs “Aglona” (Salenieki, Aglonas pag., Aglonas nov.).
- “Kraستیņi” Valsts sociālās aprūpes centra “Latgale” filiāle (Geraņimova, Kastuļinas pag., Aglonas nov.).

Papildus esošajām sociālajām iestādēm 2010. gadā (ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma atbalstu) tika izveidots Bērnu sociālās palīdzības centrs (BSAC) ”Somerseta” (Jaunciema 35, Aglona, Aglonas pag., Aglonas nov.). ”BSAC” izveidošanas mērķis ir sociālo pakalpojumu sniegšana bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, veicinot bērnu un ģimenes atkalapvienošanos. Centrā tiek nodrošināta arī dienas aprūpe, sociālā rehabilitācija, audzināšanas darbs, kā arī bērniem no nelabvēlīgām un riska ģimenēm tiek nodrošināta ēdināšana un naktsmītnes.

Aglonas novada domes pašvaldības iestāde „Sociālās aprūpes centrs „Aglona””, kas dibināts ar mērķi sniegt palīdzību grūtā brīdī tiem cilvēkiem, kas paši vairs nespēj par sevi parūpēties tā, lai varētu turpināt pilnvērtīgu dzīvi. Sociālās aprūpes centrs nodrošina sekojošus pakalpojumus:

- Nodrošina klientus ar dzīvojamo platību, kas aprīkota ar sadzīvei nepieciešamajām, ierīcēm un inventāru.
- Nodrošina racionālu ēdināšanu, ņemot vērā klientu vecumu un veselības stāvokli.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

- Apgādā klientus ar bezmaksas ortopēdiskajiem izstrādājumiem, invalīdu ratiņiem un citām tehniskajām palīgierīcēm.
- Nodrošina klientiem neatliekamo medicīnisko palīdzību, reģistrāciju pie ģimenes ārsta un klientam atbilstošu veselības aprūpi.
- Sniedz palīdzību klientam individuālo sociālo problēmu risināšanā, kā arī nepieciešamības gadījumā organizē juridisko palīdzību.
- Veic sociālās un darba rehabilitācijas pasākumus, atbilstoši klientu fiziskajam un psihiskajam stāvoklim.

Leader programmas ietvaros ar ELFLA atbalstu arī nevalstiskās organizācijas ir iesaistījušās sociālās aprūpes un sociālās palīdzības jautājumu risināšanā.

1.2.4.2. Nevalstiskās organizācijas un to darbība Krāslavas rajonā

Atbilstoši Uzņēmumu reģistra 2010.gada datiem „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā bija reģistrētas 92 biedrības: 62 biedrības Krāslavas novadā, 26 – Dagdas novadā un 4 – Aglonas novada pagastos.

Daudzas no tām iesaistījušās LEADER programmas projektu īstenošanā, uzlabojot dzīves kvalitāti VRG teritorijā. Kā aktīvākās un atpazīstamākās arī ārpus teritorijas robežām var minēt:

- biedrību „Skaistas atbalsta centrs”, kuras mērķis ir paaugstināt lauku iedzīvotāju pašorganizācijas spējas. Biedrība īsteno dažādus projektus ar mērķi sekmēt vietējo iedzīvotāju pašapziņu, informētību, mazās uzņēmējdarbības uzsākšanu, radošo pašnodarbinātību utt. Biedrība aktīvi īsteno arī LEADER projektus sabiedrības brīvā laika veicināšanai un sociālo pakalpojumu pieejamībai Skaistā.
- „Krāslavas novada pensionāru biedrību”, kas regulāri rīko dažādus kultūras pasākumus senioriem un pilsētas iedzīvotājiem. 2011. gadā biedrība sagatavoja un iesniedza projektu tautu tērpu iegādei vairākiem senioru pašdarbības kolektīviem.
- Biedrību „Eiropreģions „Ezeru zeme””, kas ir 21 Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pierobežas pašvaldību asociācija, kas aktīvi darbojas projektos. Eiropreģiona attīstības vīzija definēta kā sadarbības reģionu attīstība, akcentējot katras valsts identitāti, vēsturiskās un kultūras tradīcijas. Biedrība iesaistās pārrobežu sadarbības programmu projektu īstenošanā kopīgu problēmu risināšanā, iesaistot Latvijas, Lietuvas, Baltkrievijas un Krievijas pierobežas pašvaldības.
- Biedrību „Ģimenes atbalsta centru „Atvērtība””, kuras mērķis ir veicināt ģimenes stabilitāti, drošību, veselīgo dzīvesveidu, atbildību bērnu audzināšanā. Popularizēt ģimenes un bērna vērtību sabiedrībā, izglītēt vecākus un sabiedrību par ģimenes funkcionēšanas jautājumiem. Sniegt ģimenēm sociālo un psiholoģisko atbalstu, veikt korekcijas ģimenes attiecībās, sekmēt vardarbības mazināšanos ģimenē. Pētīt ģimenes sociālekonomisko stāvokli, ietekmēt ģimenes politiskas veidošanos valstī. Biedrība piedalās mazo piešķirumu programmu projektos un arī VRG sludinātajos konkursos, veicinot ģimenei draudzīgas vides attīstību Krāslavas novadā.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

- Biedrību „Krāslavas rajona lauksaimnieku apvienība”, kuras mērķis ir apvienot bijušā rajona lauksaimniekus kopīgai lauku un lauksaimniecības interešu pārstāvēniecībai. Veicināt lauksaimnieku biedrības veidošanos pagastos, kā arī vispārējo (horizontālo) sabiedrisko organizāciju sadarbību un tuvināšanos ar mērķi sasniegt apvienošanas un vienotas lauksaimnieku pašpārvaldes sistēmas izveidošanu. Biedrība ir īstenojusi divus projektus, iegādājoties aprīkojumu piemājas dārza produkcijas pārstrādei un pilsoniskās sabiedrības aktivitāšu īstenošanai.
- Dagdas invalīdu biedrību „Nema”, kuras sniedz atbalstu personām ar invaliditāti, aizstāv un nodrošinā viņu intereses, rada iespēju ikvienam realizēt savas iniciatīvas un ieceres, veicina aktivitātes pieaugumu un līdzdarbojas demokrātiskos procesos, veicinot indivīdu savstarpējo sadarbību un personu ar invaliditāti integrāciju sabiedrībā, sekmējot personu ar invaliditāti nodarbinātību un saimnieciskās darbības uzsākšanu. „Nema” pēdējo gadu laikā ar ELFLA atbalstu ir veicinājusi vides pieejamību cilvēkiem ar ierobežotām vajadzībām.
- Jauniešu biedrību „Dagne”, kuras radīta lai veidotu labvēlīgus apstākļus dažādu sociālo grupu bērnu un jauniešu personības attīstībai un pēdējo gadu laikā aktīvi piesaistījusi finansējumu inovatīvu, izglītību veicinošu bērnu rotaļas laukumu izveidei Dagdā.
- Biedrību „Mēs - Asūnei”, kuras mērķis ir veicināt pagasta sociāli ekonomisko attīstību un iedzīvotāju izglītošanu. Biedrība ir īpaša, jo izveidojusi vienu no pirmajiem dabas objektiem VRG teritorijā – Mīlestības taku ar unikālām koka skulptūrām. Tā turpina darbu, attīstot idejas sabiedrības aktivizēšanai un iesaistīšanai problēmjautājumu risināšanā Asūnē.
- Mežsaimnieku apvienību „Krāslava”, kura apvieno bijušā rajona privātos meža īpašniekus un nodrošina privātās mežsaimniecības attīstību reģionā. LEADER projekta ietvaros apvienība izveidoja pārstāvēniecības Dagdā un Krāslavā, kā arī iegādājās aprīkojumu jaunaudžu kopšanai, stigošanai un uzmērīšanai.

Ar „Krāslavas rajona partnerības” iniciatīvu un atbalstu ir izveidojušās un aktīvi darbojas biedrības - „Aulejas nākotnei” (Aulejas pagastā), „Dzīvesspars” un „Ieraugs” (Andrupenes pagastā), Indras jauniešu klubs „Stāvēt aizliegts” (Indras pagastā), biedrības „Kruoslovys amatnīku bruoliste”, Krāslavas foto klubs „Zibsnis”, biedrību „Aktīva atpūta Latgalē”, kuras darbojas Krāslavā un novada ietvaros, Dagdas novadpētniecības biedrība „Patria” u.c.

1.3. VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STIPRO UN VĀJO PUŠU, IESPĒJU UN DRAUDU IZVĒRTĒJUMS

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<ul style="list-style-type: none"> • VRG darbības teritorijā ietilpst Krāslavas un Dagdas pilsētas; • Cauri bijušajam Krāslavas rajonam plūst Daugava; • Izdevīga ģeogrāfiskā atrašanās uz tranzītkoridora A6 (Rīga – Baltkrievija), regulāra transporta satiksme ar citiem attīstības centriem; • ES pierobeža, nodrošina iespējas veicināt biedrības darbības teritorijas attīstību, izmantojot pierobežas priekšrocības; • Tuvu Latgales reģionālajam centram – Daugavpilij; • Ainaviska un mazpiesārņota vide un dabas resursi (ezeri, pakalni, Daugavas loki); • „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir lielākais ezeru skaits (271) Latvijā; • Bagātīgs kultūrvēsturiskais mantojums (kultūrvēsturiskais centrs, pilskalni, baznīcas, muižas, Krāslavas pils komplekss utt.); • Pietiekami plašas un kvalitatīvas izglītības iegūšanas iespējas (vispārizglītojošās skolas gandrīz katrā pašvaldībā, mākslas skola, mūzikas skola, Bērnu un jaunatnes interešu centri, sporta skola, arodskolas); • Novados jau uzlabota siltumapgādes un ūdensapgādes infrastruktūra, izmantojot valsts un ES līdzekļus; • Pilsētās attīstīta pakalpojumu sfēra: veikali, frizētavas, aptiekas, kultūras iestādes, sociālā palīdzība un aprūpe, veselības aprūpe u.c.; • Nodrošinājums ar lētu darbaspēku; • Uzņēmējdarbības servisa pieejamība – bankas, ražošanas zonas; • Vairāki spēcīgi uzņēmumi ražošanas sfērā, kā arī pašnodarbināto un amatniecības jomā; • Informatīvais nodrošinājums (bijušais rajona laikraksts, pašvaldības 	<ul style="list-style-type: none"> • Liels attālums no galvaspilsētas (~265 km); • Vidēji attīstīta infrastruktūra, sevišķi lauku teritorijās; • Dažviet saglabājušās novecojušas komunikācijas (katlu mājas, ūdensapgāde, kanalizācija u.c.), novecojusi un nepietiekama kultūras infrastruktūra lauku teritorijā; • Zems nodarbinātības un iedzīvotāju ienākumu līmenis, daudz ilgstošo bezdarbnieku; • Iedzīvotāju pasīva iesaistīšanās sabiedriskajā dzīvē; • Nepietiekams interneta ātrums, kā arī vājš latviešu valodā raidošu radio un TV pārklājums pierobežā; • Liels nepilsoņu skaits; • Valsts valodas neprasme vecāka gājuma iedzīvotājiem pierobežā; • Jaunu darbavietu trūkums; • Profesionālu, kvalificētu speciālistu un strādnieku trūkums, svešvalodu nepārzināšana; • Pašvaldību kredītsaistību lielais apjoms un nepietiekoši savi resursi; • Iedzīvotāju skaita samazināšanās, zems dzimstības līmenis un iedzīvotāju vecuma struktūras izmaiņas – “novecošanās”; • Sakarā ar zemu demogrāfisko stāvokli lauku teritorijās pakāpeniski tiek slēgtas skolas; • Relatīvi zems uzņēmējdarbības līmenis; • Daudz naturālo saimniecību; • Attīstās nelegāla uzņēmējdarbība, t.sk. nelegālas darba attiecības; • Nav tālākizglītības centra un maz augstākās izglītības iestāžu filiāļu; • Jaunieši pēc augstskolu beigšanas paliek dzīvot pilsētās; • Nav biznesa attīstības centru/ inkubatoru;

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

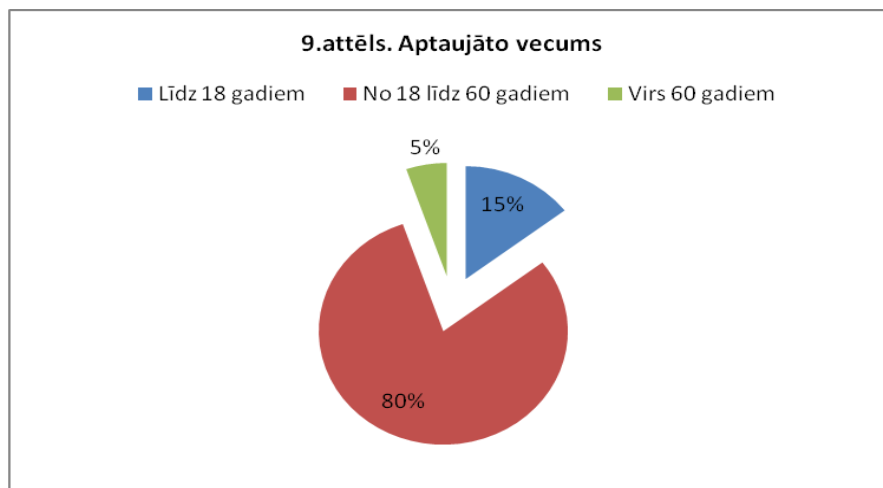
<p>informatīvais biļetens Krāslavas novadā, vietējā TV, plašs interneta un populārāko telefonkompāniju pārklājums);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Multikulturāla vide; • Daudzveidīga kultūras dzīve novadu centros; • Viesmīlīgi iedzīvotāji; • Attīstās tūrisma infrastruktūra; • Informēti un darboies gribīgi iedzīvotāji (neformālās grupas un vietējās iniciatīvas grupas). 	<ul style="list-style-type: none"> • Atkarība no uzņēmējiem un iestādēm, kuras atrodas citās pilsētās (Rīgā, Daugavpilī u.c.); • Nav NVO atbalsta centra.
<p>IESPĒJAS</p>	<p>DRAUDI</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Plānota pašvaldību, iestāžu, uzņēmumu darbība investīciju piesaistei lauku, pilsētvides un uzņēmējdarbības attīstībai; • Izglītības iestāžu attīstība, mūziklītības veicināšana; • Pašvaldību dienestu, iestāžu darba optimizācija; • Atbalsts jaunu uzņēmumu darbības uzsākšanai „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā un veselīgas konkurences veicināšana; • Valsts, ES un citu finansējuma avotu atbalsta saņemšana, projekti lauku attīstībai; • Jaunu, inovatīvu un kvalitatīvu tūrisma piedāvājumu attīstība; • Īdeju apsaimniekošana; • Aktīvāka sadarbība starp pašvaldību, nevalstisko sektoru un uzņēmējiem novadu problēmu kopīgā risināšanā; • Iedzīvotāju aktivizēšanās un kultūras dzīves daudzveidošana; • Nepilsoņu integrācija; • Investīciju vides radīšana. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pārsvārā attīstās pakalpojumu sfēra, nevis ražošanas, apstrādes un pārstrādes uzņēmumi; • Uzņēmējdarbību neveicinoša nodokļu politika; • Lauksaimniecībā izmantojamo zemju neapsaimniekošana; • Piesārņojuma draudi no Baltkrievijas (pa Daugavu u.c.); • Ignalinas AES; • Valsts iestāžu un dienestu reģionalizācija; • Resursu trūkums; • Bezdarba līmeņa pieaugums; • Zems iedzīvotāju ienākuma līmenis; • Tarifu un cenu kāpums, zema pirktspēja; • Iedzīvotāju depresijas un inteligences pasivitāte; • Zems dzimstības līmenis; • Tehnogēnās katastrofas (dzelzceļa pārvadājumi). • Kvalificēta darbaspēka migrācija uz citām Latvijas pilsētām; • Alkoholisma un narkotiku lietošanas problēmu izplatīšanās.

1.4. VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS LĪDZDALĪBA TERITORIJAS ATTĪSTĪBĀ

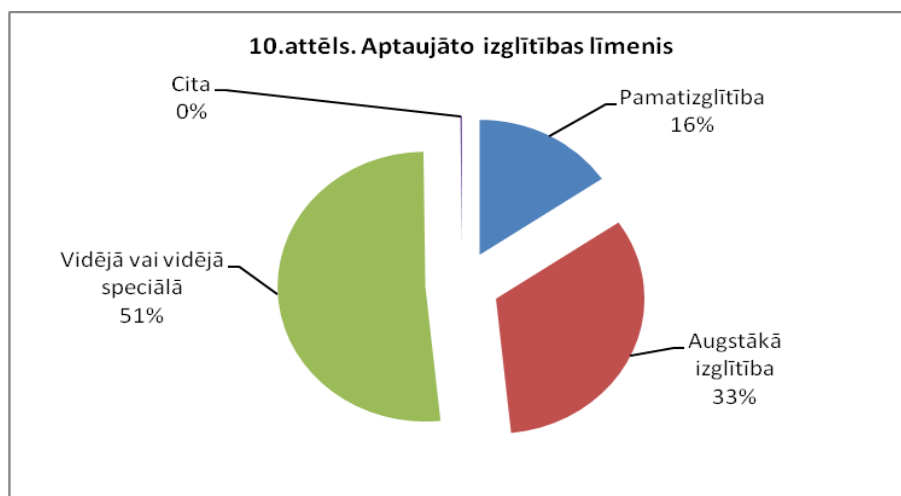
1.4.1. Vietējās attīstības stratēģijas nepieciešamības apraksts

Lai apzinātu esošo situāciju un ievērotu stratēģijas izstrādes procesā Leader principu „no apakšas uz augšu” 2007. gadā bijušajā Krāslavas rajonā tika veikta iedzīvotāju anketēšana. Kopumā tika izplatītas 500 un savāktas 492 anketas.

Anketēšanā piedalījās 332 sievietes un 160 vīrieši. Jaunākajam respondentam bija 14 un vecākajam 83 gadi. Anketēšanā piedalījās 72 respondenti līdz 18 gadiem, 394 – no 18 līdz 60 gadiem un 26 – virs 60 gadiem (skat. 9.att.).

Pēc izglītības 76 no respondentiem bija ar pamatizglītību, 162 – ar augstāko izglītību, 253 – ar vidējo vai vidējo speciālo un 1 iegūto izglītību nenorādīja (skat. 10.att.).

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

Pamatojoties uz veikto anketēšanu, SVID (stipro, vājo pušu, iespēju un draudu formulēšana) analīzi un noskaidrotajiem viedokļiem darba grupās ar pagastu VIG koordinatoriem, tika nosauktas galvenās problēmas, kas negatīvi ietekmēja situāciju bijušajā rajonā un bremzēja tā attīstību. Visas problēmas izrādījās savstarpēji saistītas un ietekmēja viena otru. Partnerības padome noteica galvenās problēmas, kas bija aktuālas tobrīd, un kuru risināšana pozitīvi ietekmētu situāciju laukos un pilsētās, norādot iespējamus problēmu risinājumus.

2012. gadā „Krāslavas rajona partnerība” stratēģiju aktualizēja un iestrādāja risinājumus uzņēmējdarbības veicināšanai.

Problēmas un risinājumi

Zems iedzīvotāju izglītības un informētības līmenis

2007. gadā viena no galvenajām problēmām bija iedzīvotāju zemais izglītības un informētības līmenis, kas veicināja arī iedzīvotāju skaita samazināšanos laukos. Izvērtējot anketēšanas rezultātus, darba grupa secināja, ka no visiem aptaujātajiem 16% bija ar pamatizglītības līmeni, pārsvarā - skolēni. Šie respondenti visbiežāk pozitīvi atbildēja arī uz jautājumu „Vai tuvākajā laikā (nākamie ~5 gadi) Jūs plānojat mainīt savu dzīves vietu?” Ar vidējo vai vidējo speciālo izglītību no visiem respondentiem bija 51%, bet 33% - ar augstāko.

Zems informētības līmenis izskaidrojams arī ar to, ka ne visiem laukos ir pieejams internets (pierožības teritorijā slikts interneta pārklājums), kā arī bija nepietiekošas interneta lietošanas prasmes. Trūka vietējo laikrakstu vai informatīvo izdevumu pagastu ietvaros.

Iespējamie risinājumi

- Iedzīvotāju izglītošanas un informēšanas aktivitāšu veikšana, tai skaitā arī sociāli atstumto iedzīvotāju grupu iesaistīšana apmācībās.
- Iedzīvotāju informēšana un izglītošana par pakalpojumu pieejamību.
- Iedzīvotāju aktivitāšu, informācijas centru izveide, bibliotēku fondu atjaunošana, papildināšana.
- Sabiedrisko interneta pieejas punktu izveide, esošo uzlabošana.
- Pieaugušo interešu, izglītības kursu, pulciņu un tautas skolas organizēšana.
- Regulāra iedzīvotāju informēšana viņiem pieņemamā un viegli uztveramā veidā.

Vietējo iniciatīvas grupu attīstības problēmas

Lai arī „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā 2007. gadā bija vairāk kā 50 vietējās iniciatīvas grupas (NVO) un sakarā ar Leader+ programmas piedāvātajām iespējām tika dibinātas jaunas iniciatīvas grupas, tikai neliela daļa no tām bija aktīvas un iesaistījās sabiedriskajā dzīvē. Bija nepieciešams darbs, lai izveidotu un nostiprinātu iniciatīvas grupu sadarbības tīklu ar citām NVO, pašvaldībām un uzņēmējiem un izveidotu informācijas apmaiņas tīklu, veicinātu jauno iniciatīvas grupu pieredzi un apmācītu līderus.

Iespējamie risinājumi

- Motivēt un aktivizēt esošās iniciatīvas grupas un veicināt jaunu grupu veidošanos.
- Informēt un izglītēt iniciatīvas grupas, savas organizācijas sekmīgā vadīšanā un attīstībā.
- Informēt iniciatīvas grupas par iespējām realizēt savas idejas un piesaistīt investīcijas.
- Sekmēt VIG sadarbības tīkla izveidi VRG teritorijā
- Stiprināt iniciatīvas grupu un rīcības grupas sadarbību.
- Apmācīt iniciatīvas grupas projektu sagatavošanā un ieviešanā, IT, sabiedrības iesaistīšanas jomā.
- Piesaistīt līdzekļus VIG līderu atalgojumam.

Iedzīvotāju, īpaši jauniešu, pilnvērtīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums

Par vienu no galvenajām problēmām anketēšanas laikā bijušā Krāslavas rajona iedzīvotāji atzina izklaides iespēju trūkumu jauniešiem un pusmūža vecuma cilvēkiem. Pašvaldībās trūka labiekārtotu un atbilstoši aprīkotu sporta laukumu, kas veicinātu veselīga dzīvesveida attīstību. Nebija telpu, kur arī ziemā varētu nodarboties ar sportu. Aktuāla problēma bija iedzīvotāju tikšanās vietu un aktivitāšu telpu trūkums vai nepieciešamība pēc telpu remonta.

Sevišķi aktuāla šī problēma bija bērniem un jauniešiem, kuriem nebija, kur pilnvērtīgi pavadīt savu brīvo laiku. Jauniešiem trūka jauniešu aktivitāšu centru un tikšanās vietu, bet bērniem – spēļu laukumu un citu rotaļu un atpūtas vietu.

Iespējamie risinājumi

- Rekreācijas pakalpojumu attīstīšana dažāda vecuma iedzīvotājiem, sevišķi lauku teritorijā.
- Sporta laukumu izveide, esošo uzlabošana un atbilstoša inventāra iegāde.
- Drošu bērnu laukumu izbūve, esošo uzlabošana.
- Iedzīvotāju tikšanās un aktivitāšu vietu izveide, aprīkošana, sevišķi lauku teritorijās.

- Ciematu teritoriju labiekārtošana, parku sakopšana.
- Brīvdabas estrāžu būvniecība, atjaunošana.
- Kultūras un sporta pasākumu organizēšanai nepieciešamā aprīkojuma iegāde.
- Jauniešu brīvā laika pavadīšanas centru izveide.

Zems iedzīvotāju ienākuma līmenis

Liela daļa lauku iedzīvotāju nebija un šobrīd nav darba, kas nodrošinātu normālus iztikas līdzekļus viņiem un ģimenēm. Laukos salīdzinoši daudz mazāk ir attīstīta uzņēmējdarbība vai iedzīvotāju pašnodarbinātība, kā tas ir pilsētās.

Iespējamie risinājumi

- Veicināt nodarbinātību laukos.
- Sekmēt uzņēmējdarbības attīstību, lai veidotos jaunas darba vietas.
- Informēt iedzīvotājus par izglītības un nodarbinātības iespējām.
- Informēt iedzīvotājus par pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanas iespējām.
- Motivēt ilgstošos bezdarbniekus atgriezties darba tirgū.

Neaktīva un maz informēta uzņēmējdarbības vide

Lauku teritorijās, sakarā ar intensīvās lauksaimniecības attīstību, pieauga lielo lauksaimniecības uzņēmumu skaits, kas intensīvi apstrādāja lielas zemju platības, bet mazās zemnieku saimniecības, ja tās nebija specializējušās netradicionālajā lauksaimniecībā vai citā ražošanas veidā, nevarēja nodrošināt konkurētspējīgas produkcijas ražošanu. Arī šobrīd samērā maz izmantots resurss ir pārtikas produktu ražošana mājās no vietējiem lauksaimniecības produktiem.

„Krāslavas rajona partnerības” teritorijā ir daudz atpūtas un tūrisma apskates vietu tūristu skaits, kuri apmeklē novadus ar katru gadu pieaug, bet ir nepietiekoši attīstīta tūrisma apkalpojošā infrastruktūra – lauku mājas, ēdināšana, telšu, kempingu vietas. Lauku teritorijās tūrisma joma ir apgrūtināta arī tāpēc, ka tā ir aktuāla galvenokārt siltākajā gada sezonā.

Iespējamie risinājumi

- Veicināt zemnieku saimniecību, mazo un vidējo uzņēmumu attīstību.
- Veicināt jaunu pakalpojumu attīstību.
- Veicināt netradicionālās lauksaimniecības attīstību.

- Veicināt vietējās produkcijas ražošanu.
- Veicināt vietējo identitātes produktu ražošanu un attīstību.
- Veicināt mājrāžošanu un vietējo identitātes produktu atpazīstamību
- Izmantojot esošo potenciālu, attīstīt tūrisma pakalpojumus – lauku tūrisma mītnes, telšu vietas, ēdināšanas pakalpojumus u.c.
- Veidot jaunus tūrisma objektus, t.sk. pastaigu un piedzīvojumu takas, velomaršrutus.
- Informēt un izglītēt iedzīvotājus par uzņēmējdarbības uzsākšanas iespējām.
- Meklēt iespējas investīciju piesaistīšanai.
- Veicināt rūpnieciskās ražošanas attīstību.
- Rīkot uzņēmēju apmācības uzņēmumu efektivitātes vadības, inovāciju jomā.
- Paaugstināt informācijas pieejamību par bijušajā „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā strādājošo uzņēmēju piedāvātajiem pakalpojumiem un produkciju.

Atšķirīgs teritorijas attīstības līmenis

Partnerības darbības teritorija nav vienmērīgi attīstīta, ir pagasti, kuru sociālie un ekonomiskie rādītāji ir ievērojami zemāki nekā citos pagastos, sevišķi pierobežas teritorijās.

Neapmierinoša ceļu kvalitāte un transporta satiksme lauku teritorijās, augstās transporta izmaksas. Nepieciešamo pakalpojumu un labi apmaksātu darbavietu neesamība lauku teritorijās un koncentrācija pilsētās ir viens no faktoriem, kas kavē nodarbinātības un pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem. Tāpēc situācija lauku teritorijās ap Krāslavas un Dagdas pilsētu un bijušā rajona dienvidrietumu daļā ir salīdzinoši labāka, nekā pierobežas teritorijā.

Iespējamie risinājumi

- Integrētu attīstības stratēģiju izstrāde un ieviešana visai teritorijai, ņemot vērā iedzīvotāju intereses un esošo situāciju.
- Projektu izstrāde un ieviešana teritorijas attīstības veicināšanai.
- Ceļu kvalitātes uzlabošana.
- Pasažieru pārvadājumu kvalitātes uzlabošana.
- Sadarbības veidošana starp uzņēmējiem, pašvaldībām un nevalstiskajām organizācijām.
- Pakalpojumu klāsta palielināšana.
- Mājrāžošanas attīstība lauku teritorijās.

Iedzīvotāju motivācijas un ticības sev trūkums, depresija

Katrs cilvēks zin savu vajadzību un ikdienišķo nepieciešamību kopumu, kam ir jābūt, lai viņš justos labi un dzīvotu pilnvērtīgu dzīvi. Ja tas netiek sasniegts, cilvēks jūtas slikti, gan saskarsmē ar ģimeni, gan ar sabiedrību kopumā. Viņš jūtas izstumts un sekas tam ir gan alkoholisms, gan depresija.

Laukos ir daļa iedzīvotāju, kas dzīvo neapmierinošos dzīves apstākļos, bet viņiem pietrūkst drosmes un motivācijas mainīt savu dzīvesveidu.

Iespējamie risinājumi

- Iedzīvotāju informēšana un izglītošana.
- Mērķa grupu iesaistīšana sabiedriskajās aktivitātēs.
- Apmaksātu speciālistu (*psihologa, u.c.*) palīdzības nodrošināšana.
- Mērķa grupu motivēšana iesaistīties sabiedriskajā dzīvē, atgriezties darba tirgū.
- Mērķa grupu cilvēku iesaistīšana iniciatīvas grupās, lai palīdzētu rast motivāciju attīstībai.

Nepieciešamība pēc kvalitatīviem sociālajiem un sadzīves pakalpojumiem

Lielai daļai lauku teritoriju iedzīvotāju ir ierobežota pieeja dažāda veida pakalpojumiem. Anketēšanas rezultāti parādīja, ka iedzīvotāju neapmierinātība ar dzīves kvalitāti bieži vien ir saistīta ar dažāda veida sadzīves pakalpojumu trūkumu vai sliktu pakalpojumu kvalitāti. Daudzi pakalpojumi ir pieejami tikai pilsētās, kur tie parasti ir dārgāki, kā arī vēl papildus jātērē transporta izdevumi, līdz ar to daļai iedzīvotāju tie finansiāli nav pieejami.

Daudzi respondenti kā problemātisku jautājumu minēja bērnudārzu un mazo bērnu pieskatīšanas istabu nepietiekamību, kas ir sevišķi aktuāli lauku teritorijās. „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā vērojama nepietiekoša veco, vientuļo cilvēku aprūpes sistēma.

Iespējamie risinājumi

- Uzlabot pakalpojumu sasniedzamību un kvalitāti.
- Bērnu pieskatīšanas istabu izveide.
- Interneta pieejas punktu izveide, esošo pilnveidošana.
- Sociālo centru izveide lauku teritorijās, kur mērķa grupām varētu nodrošināt veļas mazgāšanas, dušas u.c. nepieciešamos pakalpojumus.
- Uzlabot pakalpojumu klāstu cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, riska grupām.

- Atbalstīt jaunu sadzīves pakalpojumu attīstību un esošo kvalitātes uzlabošanu lauku teritorijās – ēdināšanas, friziera, veļas mazgāšanas, šuvēja, sabiedriskās pirts, aptiekas, medicīniskie pakalpojumi utt.
- Uzlabot veco ļaužu aprūpes pakalpojumus.
- Risināt jautājumus par sabiedrisko ēku pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

SECINĀJUMI

Galvenie iemesli, kāpēc nepieciešama attīstības stratēģijas izstrāde:

1. Nepieciešamība apzināt iedzīvotāju viedokli, vajadzības un pašreizējo situāciju vietējās rīcības grupas teritorijā.
2. Nepieciešamība aktivizēt vietējo sabiedrību sadarbībai, pakalpojumu pieejamības un sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai.
3. Nepieciešamība piesaistīt jaunus resursus un investīcijas, kas ir pieejami tikai „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā esošām juridiskām personām, tādā veidā radot labvēlīgu konkurenci VRG darbības zonā.

„Krāslavas rajona partnerības” izstrādātā attīstības stratēģija ir pamats investīciju piesaistei iedzīvotāju vajadzību risināšanai, tas ir skaidrs rīcības plāns pasākumiem, kuri jāīsteno laika posmā līdz 2013. gada beigām.

Attīstības stratēģijas izstrādes posmā tika veikta iedzīvotāju anketēšana, kuras rezultātā bija izvirzīta viena vadošā prioritāte un piecas apakšprioritātes:

Dzīves vides kvalitātes uzlabošana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā	1. Jaunu dabas un kultūras objektu izveide un esošo objektu sakārtošana sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem.
	2. Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana.
	3. Kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana.
	4. Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem.
	5. Jaunu pakalpojumu izveidošana un sasniedzamības veicināšana vietējiem iedzīvotājiem.

Stratēģijas aktualizēšanas posmā, 2012.gadā, tika izvirzīta otra vadošā prioritāte un divas apakšprioritātes:

Konkurētspējas veicināšana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā	1. Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde.
	2. Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.

Krāslavas rajona integrētā attīstības stratēģija nosaka rīcības „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā, kurām piešķirt valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā LAP 4. ass 411. un 413. pasākuma ietvaros. Stratēģija ir izstrādāta saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta 07.07.2008. noteikumiem Nr.515 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai”, ievērojot tajos noteikto vietējās attīstības stratēģijas struktūru un kārtību, kā arī citiem saistošajiem noteikumiem un iedzīvotāju anketēšanas rezultātā izvirzītajām prioritātēm un ierosinājumiem.

Krāslavas rajona integrētā attīstības stratēģija 2009. – 2013. gadam izstrādāta saskaņā ar tābrīža spēkā esošajiem plānošanas dokumentiem - Krāslavas rajona teritorijas plānojumu, reģionālās plānošanas dokumentiem, Lauku attīstības programmu 2007.-2013.gadam un nacionālo programmu „Pasmju iegūšana”, kā arī aktualizēta saskaņā ar 2012. gada plānošanas dokumentiem – Aglonas, Dagdas un Krāslavas novadu attīstības programmām, teritorijas plānojumiem utt. Stratēģija atbilst normatīvajiem aktiem Lauku attīstības programmas pasākuma ietvaros, kas nosaka kārtībukādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts konkurētspējas veicināšanai vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā vai lauku ekonomikas dažādošanai un dzīves kvalitātes veicināšanai vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā.

Krāslavas rajona integrētās attīstības plānā nav iekļautas darbības, kurām atbalsts tiek piešķirts vai tiek pieprasīts citu Eiropas Savienības fondu ietvaros.

1.4.2. Vietējās rīcības grupas attīstības vīzija

Galvenais Krāslavas rajona integrētās attīstības stratēģijas 2009. – 2013.gadam izstrādes mērķis – **„Krāslavas rajona partnerības” teritorijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana, radot dzīvošanai un darbam labvēlīgu, sakoptu, mūsdienīgu un radošu vidi.**

Vietējās attīstības stratēģijas izstrādāšana un ieviešana ļauj VRG teritorijā veidot un pastiprināt sadarbību starp dažādiem sektoriem, piesaistīt jaunus resursus un realizēt novatoras idejas. Stratēģijas īstenošana veicinās lauku ekonomisko dažādošanu un dzīves kvalitātes uzlabošanu Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā, nodrošinot iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu pieejamību un sabiedrisko aktivitāšu dažādošanu.

„Krāslavas rajona partnerības” teritorijas attīstības **vīzija – aktīvi, izglītoti, darboties gribīgi iedzīvotāji, uzlabota dzīves kvalitāte sociālajā, ekonomiskajā, izglītības, kultūras un vides jomā.**

Veiksmīgi ieviešot Krāslavas rajona partnerības integroto attīstības stratēģiju līdz 2013. gadam, partnerība aktivizē darboties gribīgus iedzīvotājus, motivē īstenot savas idejas un izmantot pieejamos līdzekļus, lai uzlabotu dzīves kvalitāti un sakoptu apkārtējo vidi, tādā veidā sasniedzot stratēģijas galveno mērķi.

Stratēģijas mērķa grupu raksturojums

Stratēģijas īstenošana galvenokārt vērsta uz bijušā Krāslavas rajona iedzīvotāju sabiedrisko aktivitāšu dažādošanu un pakalpojumu pieejamības, kvalitātes un sasniedzamības uzlabošanu vietējiem iedzīvotājiem VRG teritorijā. Rīcības paredz vairāku mērķa grupu vajadzību risināšanu:

- **Aktīvie iedzīvotāji, vietējo iniciatīvas grupu dalībnieki, potenciālie vietējo iniciatīvas grupu dalībnieki.** Tie ir cilvēki, kuri ir sabiedriski aktīvi un vēlas attīstīt sevi, dot ieguldījumu sava pagasta attīstībā un palīdzēt citiem. Nepieciešama šīs

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam.

mērķa grupas tālākā izglītošana un informēšana, kā arī nepieciešamās atbalsta infrastruktūras un atalgojuma nodrošināšana.

- **Sociālās riska grupas** – bezdarbnieki, cilvēki ar īpašām vajadzībām, maznodrošinātie iedzīvotāji, pensionāri, daudzbērnu ģimenes, jaunās māmiņas u.c. Šīs mērķa grupas vajadzību risināšanai tiks veikta to izglītošana un informēšana, motivēšana un iesaistīšana sabiedriskajā dzīvē, kā arī uzlabota gan sociālo, gan sadzīves pakalpojumu pieejamība un kvalitāte.
- **Bērniem un jauniešiem** tiks veicinātas drošas un pilnvērtīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas, nodrošinot iespēju nodarboties ar sportu, iesaistīties interešu pulciņos.
- **Visi „Krāslavas rajona partnerības” iedzīvotāji** tiks nodrošināti ar sadzīves pakalpojumu klāsta un kvalitātes uzlabošanas iespējām, kā arī ar rekreācijas pakalpojumiem, kas ļaus organizēt veselīgāku dzīvesveidu un brīvo laiku pavadīt pilnvērtīgi.

1.4.3. VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS GALVENĀS PRIORITĀTES, RĪCĪBAS UN TO RAKSTUROJUMS

„Krāslavas rajona partnerības” teritorijas attīstības vīzija – **aktīvi, izglītoti, darboties griboši iedzīvotāji, uzlabota dzīves kvalitāte sociālajā, ekonomiskajā, izglītības, kultūras un vides jomā.**

1. Prioritāte – sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.	
Rīcības	1.1. Jaunu dabas un kultūras objektu izveide un esošo objektu sakārtošana sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.
	1.2. Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana.
	1.3. Kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana.
Mērķa grupas	Nevalstiskās organizācijas, pašvaldības, citas juridiskās un fiziskās personas, kas darbojas “Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.
Projektu iesniedzēji	<p>Īsteno projektus Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam īstenošanas teritorijā ar sekojošu atbalsta intensitāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biedrībai un nodibinājumam, kas vismaz gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas ieguvis sabiedriskā labuma organizācijas statusu, ja projektā plānotās aktivitātes atbilst piešķirtā sabiedriskā labuma darbības jomai – līdz 100%; • Biedrībai, nodibinājumam un vietējai pašvaldībai - līdz 90 procentiem; • Citām juridiskām un fiziskām personām, arī biedrībām un nodibinājumiem, ja projektā plānotās aktivitātes ir saistītas ar cita saimnieciskā darbības veicēja darbības attīstību vai dažādošanu un veicina to – līdz 60%. <p>! Rīcību ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 1.ass vai 3.ass pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem.</p>

2. Prioritāte – pakalpojumu pieejamības, kvalitātes un sasniedzamības uzlabošana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijas iedzīvotājiem.	
Rīcības	2.1. Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem.
	2.2. Jaunu pakalpojumu izveidošana un sasniedzamības veicināšana vietējiem iedzīvotājiem.
Mērķa grupas	Nevalstiskās organizācijas, pašvaldības un citas juridiskās un fiziskās personas, kas darbojas “Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.
Projektu iesniedzēji	<p>Īsteno projektus Krāslavas rajona integrētās attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam īstenošanas teritorijā ar sekojošu atbalsta intensitāti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biedrībai un nodibinājumam, kas vismaz gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas ieguvis sabiedriskā labuma organizācijas statusu, ja projektā plānotās aktivitātes atbilst piešķirtā sabiedriskā labuma darbības jomai – līdz 100%; • Biedrībai, nodibinājumam un vietējai pašvaldībai - līdz 90 procentiem; • Citām juridiskām un fiziskām personām, arī biedrībām un nodibinājumiem, ja projektā plānotās aktivitātes ir saistītas ar cita saimnieciskā darbības veicēja

	<p>darbības attīstību vai dažādošanu un veicina to – līdz 60%.</p> <p>! Rīcību ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 1.ass vai 3.ass pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem.</p>
--	--

3. Prioritāte – Konkurētspējas veicināšana „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.	
Rīcības	<p>3.1. Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde.</p> <p>3.2. Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.</p>
Mērķa grupas	<p>Juridiskas vai fiziskas personas, kas darbojas “Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.</p> <p>3.1. rīcības ietvaros ar juridisko un fizisko personu tiek saprasta tā persona, kura:</p> <p>1) ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā* minētos lauksaimniecības produktus, izņemot zivsaimniecības produktus, un audzē tādus dzīvniekus, uz kuriem neattiecas Ciltsdarba un dzīvnieku audzēšanas likums, ja šī persona projektu realizē vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā;</p> <p>2) plāno izveidot saimniecību, lai uzsāktu Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā* minēto lauksaimniecības produktu ražošanu, izņemot zivsaimniecības produktus, un tādu dzīvnieku audzēšanu, uz kuriem neattiecas Ciltsdarba un dzīvnieku audzēšanas likums, ja šī persona projektu realizē vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā.</p> <p>3.2. aktivitātes ar juridisko vai fizisko personu tiek saprasta tā persona, kura:</p> <p>1) ir Pārtikas un veterinārajā dienestā reģistrēts pārtikas uzņēmums, kurš nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi mājas apstākļos (izņemot zivsaimniecības produktus), ja šī persona projektu īsteno vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā;</p> <p>2) kas plāno nodarboties ar lauksaimniecības produktu pārstrādi mājas apstākļos (izņemot zivsaimniecības produktus), ja šī persona projektu īsteno vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā.</p> <p>* Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumu var apskatīt vietējās attīstības stratēģijas 4.pielikumā.</p>
Projektu iesniedzēji	<p>Īstēnos projektu Krāslavas rajona integrētās attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam īstenošanas teritorijā ar sekojošu atbalsta intensitāti:</p> <p>3.1. Rīcībā - juridiskām un fiziskām personām līdz 40%; Atbalsta intensitāti palielina par 10 %:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fiziskai personai, kas projekta iesnieguma iesniegšanas dienā ir jaunāka par 40 gadiem; • juridiskai personai, ja tās dalībnieks, kam saimniecībā pieder vairāk nekā 51% pamatkapitāla daļu, projekta iesnieguma iesniegšanas dienā ir jaunāks par 40 gadiem. <p>Atbalsta pretendētā, kas investīcijas veic normatīvajos aktos par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu Lauku attīstībai, vides un lauku ainavas uzlabošanai noteiktos mazāk labvēlīgos apvidos (turpmāk tekstā - MLA), atbalsta intensitāti palielina par:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10%, ja pēc projekta pabeigšanas lauksaimniecības produktu ražošanas

	<p>būve atrodas MLA;</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5%, ja MLA atrodas vismaz 50% no MK noteikumos Nr.764 10.1.apakšpunktā minētā atbalsta pretendenta pēdējās vienotajam platību maksājumam deklarētās platības, kā arī saimniecībā esošās segtās platības vai dzīvnieku novietnes, kurās turēto lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanai nav nepieciešama lauksaimniecībā izmantojamā zeme. <p>3.2. Rīcībā - juridiskām un fiziskām personām līdz 50%.</p> <p>! Rīcību ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 1.ass vai 3.ass pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem.</p>
--	---

1. Prioritāte – SABIEDRISKO AKTIVITĀŠU DAŽĀDOŠANA VIETĒJIEM IEDZĪVOTĀJIEM “KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBAS” TERITORIJĀ.

Mērķis – vietējo iedzīvotāju aktivitāšu dažādošana “Krāslavas rajona partnerības” teritorijā, ieskaitot tādu uzņēmēju, NVO, pašvaldību un sabiedrības projektu īstenošanu, kas vērsti uz iniciatīvas veicināšanu, aktīva un radoša brīvā laika pavadīšanas iespējām, kā arī iedzīvotāju izglītošanu, veselīga dzīvesveida aktivizēšanu un dzīves vides uzlabošanu.

RĪCĪBAS:

- 1.1. Jaunu dabas un kultūras objektu izveide un esošo objektu sakārtošana sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.
- 1.2. Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana.
- 1.3. Kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana.

Iespējamo risinājumu apraksts:

- Jaunu dabas taku, velomaršrutu, peldvietu, slēpošanas trašu un citu dabas objektu izveide un esošo sakopšana un uzlabošana.
- Apmācību un interešu klubu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem.
- Vietējo iniciatīvas grupu (NVO), bērnu, pieaugušo un jauniešu centru izveide un iekārtošana, kā arī citu kultūras objektu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu uzlabošana, apkārtnes labiekārtošana (piem., rotaļu laukumu).
- Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

2. Prioritāte – PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBAS, KVALITĀTES UN SASNIEDZAMĪBAS UZLABOŠANA “KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBAS” TERITORIJAS IEDZĪVOTĀJIEM.

Mērķis – veicināt nodarbinātību un uzņēmējdarbību, ieskaitot tādu uzņēmēju, NVO, pašvaldību un sabiedrības projektu īstenošanu, kas vērsti uz pakalpojumu pieejamības, kvalitātes un sasniedzamības uzlabošanu vietējiem iedzīvotājiem “Krāslavas rajona partnerības” teritorijā, kā arī iedzīvotāju vispārējās labklājības celšanu un iespējami labāku, ilgtspējīgāku dabas un kultūras resursu izmantošanu.

RĪCĪBAS:

- 2.1. Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem.
- 2.2. Jaunu pakalpojumu izveidošana un sasniedzamības veicināšana vietējiem iedzīvotājiem.

Iespējamo risinājumu apraksts:

- Jaunu pakalpojumu izveidošana dažādām sociālajām grupām (piem., sociālo centru, ģimenes atbalsta centru, dienas centru un citu pakalpojumu izveidošana vietējās lauku pašvaldībās un pilsētās).
- Pakalpojumu kvalitātes un sasniedzamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem (piem., dažādu pakalpojumu nodrošināšana tuvāk iedzīvotāju dzīves vietai).
- Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide.

3. Prioritāte – KONKURĒTSPĒJAS VEICINĀŠANA „KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBAS” TERITORIJĀ

Mērķis – veicināt lauksaimniecības uzņēmumu saimnieciskās darbības attīstību un konkurētspēju un attīstīt lauksaimniecības produktu pārstrādi un pirmapstrādi mājas apstākļos biedrības „Krāslavas rajona partnerība” darbības teritorijā.

RĪCĪBAS:

- 3.1. Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde.
- 3.2. Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.

Iespējamo risinājumu apraksts:

3.1.rīcībai:

- Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide lauksaimniecības produktu ražošanai un pirmapstrādei, tai skaitā pašu saražotās produkcijas iepakošanai;

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

- Ilggadīgo augļkopības kultūraugu (izņemot zemenes) stādu iegāde, stādījumu balstu sistēmu, žogu un žogu balstu iegāde, uzstādīšana un stādījumu ierīkošana.

! Atbalsta pretendents nedrīkst būt saņēmis atbalstu Lauku attīstības programmas 2007. – 2013.gadam pasākumā „Lauku saimniecību modernizācija”.

3.2.rīcībai:

- Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana lauksaimniecības produktu pārstrādei un pirmapstrādei mājas apstākļos,
- infrastruktūras izveide lauksaimniecības produktu pārstrādei un pirmapstrādei mājas apstākļos, tai skaitā pašu saražotās produkcijas iepakojšanai.

! Atbalsta pretendents nedrīkst būt saņēmis atbalstu Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākumā „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana”.

2. RĪCĪBAS PLĀNS

Vietējās attīstības stratēģijas rīcības plāns Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākuma "Vietējās attīstības stratēģijas" ietvaros 2009.–2013.gadam, „Krāslavas rajona partnerības” teritorijā.

Nr. p.k.	Rīcība	Atbalsta apjoms (% pret kopējo atbalstu)	Atbalsta apjoms (Ls)	Lauku attīstības programmas 2007. – 2013.gadam pasākums	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (Ls)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Īstenošanas kārtas, norādot skaitu un termiņus
1.1.	Jaunu dabas un kultūras objektu izveide un esošo objektu sakārtošana sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.	16,19%	94 538,36	LAP 413. pasākuma – 6.2.aktivitāte „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem”.	14 000	<ul style="list-style-type: none"> līdz 100% biedrībām un nodibinājumiem, kas vismaz gadu pirms projekta iesniegšanas ieguvuši sabiedriskā labuma organizācijas statusu, ja projektā plānotās aktivitātes atbilst piešķirtā sabiedriskā labuma darbības jomai; līdz 90% vietējām pašvaldībām, biedrībām un nodibinājumiem līdz 60% citām juridiskām un fiziskām personām, biedrībām un nodibinājumiem, ja projektā plānotās aktivitātes ir saistītas ar 	2 projektu īstenošanas kārtas: <ul style="list-style-type: none"> • Pirmā projektu iesniegumu atlases kārtā – 2010.gadā. • Otrā projektu iesniegumu atlases kārtā – 2012.gadā. • Kārtas vairāk netiek plānotas.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

						cita saimnieciskā darbības veicēja darbības attīstību vai dažādošanu un veicina to.	
1.2.	Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana.	22,35%	130 539,29	LAP 413.pasākuma – 6.2.aktivitāte „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem”.	2009. – 2011. gadā – 14000, 2012.gadā - 7000	<ul style="list-style-type: none"> • līdz 100% biedrībām un nodibinājumiem, kas vismaz gadu pirms projekta iesniegšanas ieguvuši sabiedriskā labuma organizācijas statusu, ja projektā plānotās aktivitātes atbilst piešķirtā sabiedriskā labuma darbības jomai; • līdz 90% vietējām pašvaldībām, biedrībām un nodibinājumiem; • līdz 60% citām juridiskām un fiziskām personām, biedrībām un nodibinājumiem, ja projektā plānotās aktivitātes ir saistītas ar cita saimnieciskā darbības veicēja darbības attīstību vai dažādošanu un veicina to. 	3 projektu īstenošanas kārtas: <ul style="list-style-type: none"> • pirmā projektu iesniegumu atlases kārtā – 2009.gadā • Otrā projektu iesniegumu atlases kārtā – 2011.gadā • Trešā atlases kārtā – 2012.gadā. • Kārtas vairāk netiek plānotas.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

1.3.	Kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana.	13,48%	78 733,63	LAP 413.pasākuma – 6.2.aktivitāte „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem”.	10 000	<ul style="list-style-type: none"> • līdz 100% biedrībām un nodibinājumiem, kas vismaz gadu pirms projekta iesniegšanas ieguvuši sabiedriskā labuma organizācijas statusu, ja projektā plānotās aktivitātes atbilst piešķirtā sabiedriskā labuma darbības jomai; • līdz 90% vietējām pašvaldībām, biedrībām un nodibinājumiem; • līdz 60% citām juridiskām un fiziskām personām, biedrībām un nodibinājumiem, ja projektā plānotās aktivitātes ir saistītas ar cita saimnieciskā darbības veicēja darbības attīstību vai dažādošanu un veicina to. 	<p>2 projektu īstenošanas kārtas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pirmā projektu iesniegumu atlases kārtā – 2010.gadā • Otrā projektu iesniegumu atlases kārtā – 2012.gadā. • Kārtas vairāk netiek plānotas.
2.1.	Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem.	18,53%	108 217,52	LAP 413.pasākuma – 6.1.aktivitāte „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana,	14 000	<ul style="list-style-type: none"> • līdz 100% biedrībām un nodibinājumiem, kas vismaz gadu pirms projekta iesniegšanas ieguvuši sabiedriskā labuma organizācijas 	<p>2 projektu īstenošanas kārtas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pirmā projektu iesniegumu atlases kārtā – 2009.gadā • Otrā projektu

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

				infrastruktūras izveide pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai pakalpojumu sniegšanas vietās vietējiem iedzīvotājiem”.		<p>statusu, ja projektā plānotās aktivitātes atbilst piešķirtā sabiedriskā labuma darbības jomai;</p> <ul style="list-style-type: none"> • līdz 90% vietējām pašvaldībām, biedrībām un nodibinājumiem; • līdz 60% citām juridiskām un fiziskām personām, biedrībām un nodibinājumiem, ja projektā plānotās aktivitātes ir saistītas ar cita saimnieciskā darbības veicēja darbības attīstību vai dažādošanu un veicina to. 	iesniegumu atlases kārtā – 2011.gadā <ul style="list-style-type: none"> • Kārtas vairāk netiek plānotas.
2.2.	Jaunu pakalpojumu izveidošana un sasniedzamības veicināšana vietējiem iedzīvotājiem.	17,94%	104 743,97	LAP 413.pasākums – 6.1.aktivitāte „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai vietējiem iedzīvotājiem”.	14 000	<ul style="list-style-type: none"> • līdz 100 % biedrībām un nodibinājumiem, kas vismaz gadu pirms projekta iesnieguma ieguvuši sabiedriskā labuma organizācijas statusu, ja projektā plānotās aktivitātes atbilst piešķirtā sabiedriskā labuma darbības jomai; • līdz 90% vietējām 	2 projektu īstenošanas kārtas: <ul style="list-style-type: none"> • Pirmā projektu iesniegumu atlases kārtā – 2010.gadā. • Otrā projektu iesniegumu atlases kārtā – 2012.gadā. • Kārtas vairāk netiek plānotas.

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

						<p>pašvaldībām, biedrībām un nodibinājumiem;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Līdz 60% citām juridiskām un fiziskām personām, biedrībām un nodibinājumiem, ja projektā plānotās aktivitātes ir saistītas ar cita saimnieciskā darbības veicēja darbības attīstību vai dažādošanu un veicina to. 	
3.1.	Lauksaimniecības produktu ražošanas un pirmapstrāde.	6,08%	35 523,96	LAP 411. pasākuma 3.1. aktivitāte "Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide lauksaimniecības produktu ražošanai un pirmapstrādei, tai skaitā pašu saražotās produkcijas iepakojšanai, kā arī ilggadīgo augļkopības kultūraugu (izņemot zemenes) stādu iegāde, stādījumu	20 000	<ul style="list-style-type: none"> • Līdz 40% juridiskām un fiziskām personām.* <p>3.1. rīcības ietvaros ar juridisko un fizisko personu tiek saprasta tā persona, kura:</p> <p>1) ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā*** minētos lauksaimniecības produktus, izņemot zivsaimniecības produktus, un audzē tādus dzīvniekus, uz kuriem neattiecas Ciltsdarba un dzīvnieku audzēšanas likums, ja šī persona projektu realizē vietējās attīstības stratēģijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pirmā kārtā 2012.gadā.**

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

				balstu sistēmu, žogu un žogu balstu iegāde, uzstādīšana un stādījumu ierīkošana”.		<p>īstenošanas teritorijā;</p> <p>2) plāno izveidot saimniecību, lai uzsāktu Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā*** minēto lauksaimniecības produktu ražošanu, izņemot zivsaimniecības produktus, un tādu dzīvnieku audzēšanu, uz kuriem neattiecas Ciltsdarba un dzīvnieku audzēšanas likums, ja šī persona projektu realizē vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā.</p>	
3.2.	Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.	5,43%	31 714,00	LAP 411.pasākuma 3.2.aktivitāte “Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide lauksaimniecības produktu pārstrādei un pirmapstrādei mājas apstākļos, tai skaitā pašu saražotās produkcijas	20 000	<ul style="list-style-type: none"> Līdz 50% juridiskām un fiziskām personām. <p>3.2. aktivitātes ar juridisko vai fizisko personu tiek saprasta tā persona, kura:</p> <p>1) ir Pārtikas un veterinārajā dienestā reģistrēts pārtikas uzņēmums, kurš nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi mājas apstākļos (izņemot zivsaimniecības produktus), ja šī persona projektu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pirmā kārtā 2012.gadā.**

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

				iepakošanai”.		<p>īsteno vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā;</p> <p>2) kas plāno nodarboties ar lauksaimniecības produktu pārstrādi mājās apstākļos (izņemot zivsaimniecības produktus), ja šī persona projektu īsteno vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā.</p>	
	KOPĀ	100%	584 010,73				

Piezīmes.

* Atbalsta intensitāti palielina par 10 %:

- fiziskai personai, kas projekta iesnieguma iesniegšanas dienā ir jaunāka par 40 gadiem;
- juridiskai personai, ja tās dalībnieks, kam saimniecībā pieder vairāk nekā 51% pamatkapitāla daļu, projekta iesnieguma iesniegšanas dienā ir jaunāks par 40 gadiem.

Atbalsta pretendents, kas investīcijas veic normatīvajos aktos par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu Lauku attīstībai, vides un lauku ainavas uzlabošanai noteiktos mazāk labvēlīgos apvidos (turpmāk tekstā - MLA), atbalsta intensitāti palielina par:

- 10%, ja pēc projekta pabeigšanas lauksaimniecības produktu ražošanas būve atrodas MLA;
- 5%, ja MLA atrodas vismaz 50% no MK noteikumos Nr.764 10.1.apakšpunktā minētā atbalsta pretendenta pēdējās vienotajam platību maksājumam deklarētās platības, kā arī saimniecībā esošās segtās platības vai dzīvnieku novietnes, kurās turēto lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanai nav nepieciešama lauksaimniecībā izmantojamā zeme.

** Ja finansējums netiek apgūts 1.kārtā, tiek sludināta 2.kārta par atlikušo finansējuma daļu.

*** Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumu var apskatīt vietējās attīstības stratēģijas 4.pielikumā.

3. RĪCĪBU NOŠKIRŠANAS APRAKSTS, KURĀM ATBALSTS PIEEJAMS CITU EIROPAS SAVIENĪBAS FONDU IETVAROS

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam tiek īstenota atbilstoši noslēgtajam stratēģiju īstenošanas līgumam starp vietējo rīcības grupu un Lauku atbalsta dienestu, atbilstoši piešķirtajam valsts un Eiropas Savienības atbalstam Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākuma „Vietējās attīstības stratēģijas” ietvaros (turpmāk – Lauku attīstības programmas pasākums) un vadoties pēc MK noteikumiem, kas nosaka projektu iesniegumu iesniegšanu un īstenošanu Lauku attīstības programmas pasākumu ietvaros.

Stratēģijas īstenošana neparedz rīcības, kurām atbalsts tiek piešķirts vai tiek pieprasīts citu Eiropas Savienības fondu ietvaros.

Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam īstenoto rīcību ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 1.ass un 3.ass pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Rīcības nosaukums	Atbilstošais Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam pasākums/aktivitāte	Atbilstošais LAP 1. vai 3. ass pasākums, aktivitāte (<i>ja attiecināms</i>)	Nošķirtība
1.1. Jaunu dabas un kultūras objektu izveide un esošo objektu sakārtošana sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.	LAP 413.pasākuma – 6.2.aktivitāte „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde, uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem”.	LAP 3.ass 313.pasākums „Tūrisma aktivitāšu dažādošana”.	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 3.ass 313.pasākumam „Tūrisma aktivitāšu dažādošana” atbalsta saņemšanas nosacījumiem.
1.2. Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana.	LAP 413.pasākuma – 6.2.aktivitāte „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde, uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu	LAP 3.ass 321.pasākums „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem”.	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 3.ass 321.pasākumam

	dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem”.		„Pakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” atbalsta saņemšanas nosacījumiem.
1.3. Kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana.	LAP 413.pasākuma – 6.2.aktivitāte „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde, uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem”.	LAP 3.ass 323.pasākums „Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana”.	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 3.ass 323.pasākumam „Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana” atbalsta saņemšanas nosacījumiem.
2.1. Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem.	LAP 413. pasākums – 6.1.aktivitāte „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde, uzstādīšana un infrastruktūras izveide pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai vietējiem iedzīvotājiem”.	LAP 3. ass 312.pasākums „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai”.	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 3.ass 312.pasākumam „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai” atbalsta saņemšanas nosacījumiem.
2.2. Jaunu pakalpojumu izveidošana un sasniedzamības veicināšana vietējiem iedzīvotājiem.	LAP 413. pasākums – 6.1.aktivitāte „Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde, uzstādīšana un infrastruktūras izveide pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai vietējiem iedzīvotājiem”.	LAP 3. ass 312.pasākums „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai”.	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 3.ass 312.pasākumam „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai” atbalsta saņemšanas nosacījumiem.
3.1. Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde.	LAP 411. Pasākums - 3.1. aktivitāte “Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas	LAP 1. ass 121. pasākums „Atbalsts lauku saimniecību modernizācijai”.	Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās

	<p>tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde, uzstādīšana, infrastruktūras izveide lauksaimniecības produktu ražošanai un pirmapstrādei, tai skaitā pašu saražotās produkcijas iepakojšanai, kā arī ilggadīgo augļkopības kultūraugu (izņemot zemenes) stādu iegāde, stādījumu balstu sistēmu, žogu un žogu balstu iegāde, uzstādīšana un stādījumu ierīkošana”.</p>		<p>aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 1. ass 121. pasākumam „Lauku saimniecību modernizācija”.</p>
<p>3.2. Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.</p>	<p>LAP 411. pasākuma 3.2. aktivitāte “Iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde,uzstādīšana, infrastruktūras izveide lauksaimniecības produktu pārstrādei un pirmapstrādei mājas apstākļos, tai skaitā pašu saražotās produkcijas iepakojšanai”.</p>	<p>LAP 1. ass 123. Pasākums „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana”.</p>	<p>Rīcības ietvaros atbalstu nevar saņemt, ja atbalsta pretendents un projekta iesniegumā paredzētās aktivitātes ir atbilstošas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 1. ass 123. pasākumam „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana”.</p>

4. VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS PROCEDŪRAS

4.1. PROJEKTU KONKURSU IZSLUDINĀŠANA UN VĒRTĒŠANA

4.1.1. Projektu konkursu izsludināšanas kārtība

Projektu iesniegumu pieņemšana notiek kārtās. „Krāslavas rajona partnerība” atbilstoši normatīvajiem aktiem par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtību vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai pēc saskaņošanas ar Lauku atbalsta dienestu vietējā laikrakstā vienu mēnesi iepriekš izsludina:

1. datumu, kad tiks uzsākta projektu iesniegumu pieņemšana, atbilstoši Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijai 2009.-2013.gadam;
2. Attiecīgajai kārtai un rīcībai piešķirto atbalsta apmēru, rīcības mērķi un plānotās darbības;
3. Projekta atbilstības vietējai attīstības stratēģijai kritērijus katrai rīcības plāna iekļautajai rīcībai, kuras ietvaros notiek projektu iesniegumu pieņemšana;
4. Minimālo punktu skaitu, kas jāiegūst, lai par projektu sniegtu pozitīvu atzinumu;
5. Vietējās rīcības grupas nosaukumu un adresi, kur var iepazīties ar Krāslavas rajona partnerības integrēto attīstības stratēģiju 2009.-2013.gadam un iesniegt projektu iesniegumus papīra dokumenta formā, kā arī kontaktinformāciju (kontaktpersonas vārdu un uzvārdu, tālruņa numuru, elektroniskā pasta adresi);
6. Atsauci uz Lauku atbalsta dienesta tīmekļa vietni un norādi par Lauku atbalsta dienesta elektroniskā pasta adresi, kur projekta iesniegumu var iesniegt elektroniska dokumenta formā, parakstītu ar drošu elektronisko parakstu un apliecinātu ar laika zīmogu Elektronisko dokumentu likumā noteiktajā kārtībā.

Projekta iesniegumus vietējā rīcības grupa pieņem vienu mēnesi no iesniegumu pieņemšanas uzsākšanas dienas.

4.1.2. Projektu atbilstības kritēriji vietējai attīstības stratēģijai par katru rīcības plānā iekļauto rīcību

Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam kritēriji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai:

Rīcība: **1.1. Jaunu dabas un kultūras objektu izveide un esošo objektu sakārtošana sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.**

Nr.p.k.	Kritēriji	Maksimālais punktu skaits
1.	Projekta iesniegums atbilst noteiktās prioritātes mērķim.	2
2.	Projekta iesniegums atbilst rīcības atbalstāmajām darbībām.	2
3.	Atbalsta apjoms un intensitāte nepārsniedz rīcības plānā noteikto finansējumu vienam projektam atbilstošajā atlases kārtā.	2
4.	Projekta iesniegumā ir skaidri definētas plānotās aktivitātes un aprakstīta kvalitatīvu rezultātu sasniegšana.	2
5.	Projekta iesniegumā sniegtā informācija apliecina projekta rezultātu ilgtspēju.	2
6.	Projekta īstenošana ir virzīta uz iedzīvotāju vajadzību sasniegšanu.	2
7.	Projekta īstenošanā ir iesaistīti vietējie iedzīvotāji.	2
8.	Projekts ir inovatīvs projekta darbības teritorijā.	2
9.	Projekta iesniegumā paredzēto aktivitāšu rezultātā tiks:	2
	1. Izveidoti jauni dabas un kultūras objekti, sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.	
	2. Sakārtoti esošie dabas un kultūras objekti.	
10.	Tiks radītas jaunas un/vai saglabātas esošās darba vietas.	2
11.	Teritorijā vēl nav īstenots neviens projekts attīstības stratēģijas ietvaros.	2
Maksimālais kopējo punktu skaits		22

Rīcība: **1.2. Iedzīvotāju pulcēšanās vietu, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietu izveidošana un atjaunošana.**

Nr.p.k.	Kritēriji	Maksimālais punktu skaits
1.	Projekta iesniegums atbilst noteiktās prioritātes mērķim.	2
2.	Projekta iesniegums atbilst rīcības atbalstāmajām darbībām.	2
3.	Atbalsta apjoms un intensitāte nepārsniedz rīcības plānā	2

	noteikto finansējumu vienam projektam atbilstošajā atlasē kartā.	
4.	Projekta iesniegumā ir skaidri definētas plānotās aktivitātes un aprakstīta kvalitatīvu rezultātu sasniegšana.	2
5.	Projekta iesniegumā sniegtā informācija apliecina projekta rezultātu ilgtspēju.	2
6.	Projekta īstenošana ir virzīta uz iedzīvotāju vajadzību sasniegšanu.	2
7.	Projekta īstenošanā ir iesaistīti vietējie iedzīvotāji.	2
8.	Projekts ir inovatīvs projekta darbības teritorijā.	2
9.	Projekta iesniegumā paredzēto aktivitāšu rezultātā tiks izveidotas vai atjaunotas iedzīvotāju pulcēšanās vietas, interešu izglītības un brīvā laika pavadīšanas vietas.	2
10.	Tiks radītas jaunas un/vai saglabātas esošās darba vietas.	2
11.	Teritorijā vēl nav īstenots neviens projekts attīstības stratēģijas ietvaros.	2
Maksimālais kopējo punktu skaits		22

Rīcība: **1.3. Kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana.**

Nr.p.k.	Kritēriji	Maksimālais punktu skaits
1.	Projekta iesniegums atbilst noteiktās prioritātes mērķim.	2
2.	Projekta iesniegums atbilst rīcības atbalstāmajām darbībām.	2
3.	Atbalsta apjoms un intensitāte nepārsniedz rīcības plānā noteikto finansējumu vienam projektam atbilstošajā atlasē kartā.	2
4.	Projekta iesniegumā ir skaidri definētas plānotās aktivitātes un aprakstīta kvalitatīvu rezultātu sasniegšana.	2
5.	Projekta iesniegumā sniegtā informācija apliecina projekta rezultātu ilgtspēju.	2
6.	Projekta īstenošana ir virzīta uz iedzīvotāju vajadzību sasniegšanu.	2
7.	Projekta īstenošanā ir iesaistīti vietējie iedzīvotāji.	2
8.	Projekts ir inovatīvs projekta darbības teritorijā.	2
9.	Projekta iesniegumā paredzēto aktivitāšu rezultātā tiks veicināta kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un popularizēšana.	2
10.	Tiks radītas jaunas un/vai saglabātas esošās darba vietas.	2
11.	Teritorijā vēl nav īstenots neviens projekts attīstības stratēģijas ietvaros.	2
Maksimālais kopējo punktu skaits		22

Rīcība: **2.1. Pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana vietējiem iedzīvotājiem.**

Nr.p.k.	Kritēriji	Maksimālais punktu skaits
1.	Projekta iesniegums atbilst noteiktās prioritātes mērķim.	2
2.	Projekta iesniegums atbilst rīcības atbalstāmajām darbībām.	2
3.	Atbalsta apjoms un intensitāte nepārsniedz rīcības plānā noteikto finansējumu vienam projektam atbilstošajā atlasē kārtā.	2
4.	Projekta iesniegumā ir skaidri definētas plānotās aktivitātes un aprakstīta kvalitatīvu rezultātu sasniegšana.	2
5.	Projekta iesniegumā sniegtā informācija apliecina projekta rezultātu ilgtspēju.	2
6.	Projekta īstenošana ir virzīta uz iedzīvotāju vajadzību sasniegšanu.	2
7.	Projekta īstenošanā ir iesaistīti vietējie iedzīvotāji.	2
8.	Projekts ir inovatīvs projekta darbības teritorijā.	2
9.	Projekta iesniegumā paredzēto aktivitāšu rezultātā tiks uzlabota kāda no esošajiem pakalpojumiem kvalitāte un pieejamība.	2
10.	Tiks radītas jaunas un/vai saglabātas esošās darba vietas.	2
11.	Teritorijā vēl nav īstenots neviens projekts attīstības stratēģijas ietvaros.	2
Maksimālais kopējo punktu skaits		22

Rīcība: **2.2. Jaunu pakalpojumu izveidošana un sasniedzamības veicināšana vietējiem iedzīvotājiem.**

Nr.p.k.	Kritēriji	Maksimālais punktu skaits
1.	Projekta iesniegums atbilst noteiktās prioritātes mērķim.	2
2.	Projekta iesniegums atbilst rīcības atbalstāmajām darbībām.	2
3.	Atbalsta apjoms un intensitāte nepārsniedz rīcības plānā noteikto finansējumu vienam projektam atbilstošajā atlasē kārtā.	2
4.	Projekta iesniegumā ir skaidri definētas plānotās aktivitātes un aprakstīta kvalitatīvu rezultātu sasniegšana.	2
5.	Projekta iesniegumā sniegtā informācija apliecina projekta rezultātu ilgtspēju.	2
6.	Projekta īstenošana ir virzīta uz iedzīvotāju vajadzību sasniegšanu.	2
7.	Projekta īstenošanā ir iesaistīti vietējie iedzīvotāji.	2
8.	Projekts ir inovatīvs projekta darbības teritorijā.	2
9.	Projekta iesniegumā sniedz/nodrošina jaunu pakalpojumu projekta iesniegumā norādītajā teritorijā.	2
10.	Tiks radītas jaunas un/vai saglabātas esošās darba vietas.	2
11.	Teritorijā vēl nav īstenots neviens projekts attīstības stratēģijas ietvaros.	2
Maksimālais kopējo punktu skaits		22

Rīcība: **3.1. Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde.**

Nr.p.k.	Kritēriji	Maksimālais punktu skaits
1.	Projekta iesniegums atbilst noteiktās prioritātes mērķim.	2
2.	Projekta iesniegums atbilst rīcības atbalstāmajām darbībām.	2
3.	Projekta iesniegumā ir skaidri definētas plānotās aktivitātes un aprakstīta kvalitatīvu rezultātu sasniegšana.	2
4.	Projekta budžets ir detalizēts, izmaksas atbilst plānotajām aktivitātēm un tās ir samērīgas ar projektā plānotajiem rezultātiem.	2
5.	Projekta iesniegumā sniegtā informācija apliecina projekta rezultātu ilgtspēju.	2
6.	Projekta īstenošanas rezultātā tiks veicināta lauksaimniecības uzņēmuma attīstība un konkurētspēja pagasta, novada, VRG darbības teritorijas vai reģiona ietvaros. <i>2 – reģionā, 1.5 – visā VRG teritorijā, 1 – novadā, 0.5- pagastā, 0 – neattiecas.</i>	2
7.	Infrastruktūras/aprīkojuma nepieciešamības pamatojums (kā plānotās investīcijas infrastruktūrā/aprīkojumā tiks izmantotas aktivitāšu realizācijā).	2
8.	Projekta inovitāte VRG darbības teritorijā.	2
9.	Aprakstīts saražotās produkcijas noieta tirgus (veikta tirgus izpēte, norādīts potenciālo pircēju loks, norādīta informācija kā tiks popularizēts produkts).	2
10.	Projekta īstenošana veicinās jaunu darba vietu radīšanu.	2
11.	Projekta iesniedzējs vēl nav īstenojis nevienu projektu attīstības stratēģijas darbības teritorijā.	2
Maksimālais kopējo punktu skaits		22

Rīcība: **3.2. Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.**

Nr.p.k.	Kritēriji	Maksimālais punktu skaits
1.	Projekta iesniegums atbilst noteiktās prioritātes mērķim.	2
2.	Projekta iesniegums atbilst rīcības atbalstāmajām darbībām.	2
3.	Projekta iesniegumā ir skaidri definētas plānotās aktivitātes un aprakstīta kvalitatīvu rezultātu sasniegšana.	2
4.	Projekta budžets ir detalizēts, izmaksas atbilst plānotajām aktivitātēm un tās ir samērīgas ar projektā plānotajiem rezultātiem.	2
5.	Projekta iesniegumā sniegtā informācija apliecina projekta rezultātu ilgtspēju.	2
6.	Projekta īstenošanas rezultātā tiks veicināta VRG teritorijā mājas apstākļos ražota lauksaimniecības produkta atpazīstamība pagasta, novada, VRG darbības teritorijas vai reģiona ietvaros. <i>2 – reģionā, 1.5 – visā VRG teritorijā, 1 – novadā, 0.5- pagastā, 0 – neattiecas.</i>	2

Krāslavas rajona partnerības integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam

7.	Infrastruktūras/aprīkojuma nepieciešamības pamatojums (kā plānotās investīcijas infrastruktūrā/aprīkojumā tiks izmantotas aktivitāšu realizācijā).	2
8.	Projekta inovitāte VRG darbības teritorijā.	2
9.	Aprakstīts saražotās produkcijas noieta tirgus (veikta tirgus izpēte, norādīts potenciālo pircēju loks, norādīta informācija kā tiks popularizēts produkts).	2
10.	Projekta īstenošana veicinās jaunu darba vietu radīšanu.	2
11.	Projekta iesniedzējs vēl nav īstenojis nevienu projektu attīstības stratēģijas darbības teritorijā.	2
Maksimālais kopējo punktu skaits		22

4.1.3. Projektu vērtēšanas kārtība vietējā rīcības grupā

„Krāslavas rajona partnerība” mēneša laikā pēc projektu iesniegumu iesniegšanas termiņa beigām, izvērtē projektu atbilstību vietējai attīstības stratēģijai, atbilstoši katrai rīcībai noteiktajiem projektu vērtēšanas kritērijiem un sagatavo atzinumu.

Katram projektu vērtēšanas kritērijam, kas nosaka projekta atbilstību vietējai attīstības stratēģijai, piešķir noteiktu punktu skaitu no 0 līdz 2.0, t.i. 0 = „neatbilst”, 0.5 = „vāji”, 1.0 = „apmierinoši”, 1.5 = „labi”, 2 = „ļoti labi”.

Pēc projektu iesniegumu izvērtēšanas (saskaņā ar kritērijiem) izveido projektu sarakstu, sarindojot projektu iesniegumus pēc iegūto punktu skaita. Ja vairāki projektu iesniegumi ieguvuši vienādu punktu skaitu, priekšroku dot tam projekta iesniegumam, kurš ir ieguvis augstāko novērtējumu stratēģijas rīcībām noteikto kritēriju 5., 6., 8., 11.punktā minēto kritēriju kopsummā.

Pozitīvu atzinumu par projekta atbilstību attīstības stratēģijai vietējā rīcības grupa sniedz par tiem projektiem, kuri ir ieguvuši vismaz 11 punktus no maksimāli iespējamā punktu skaita.

Ja attīstības stratēģijas rīcībai noteiktā kārtā paredzētais finansējums ir mazāks par to projektu izmaksu kopsummu, kas saņēmuši pozitīvu atzinumu, vai ja viena vietējā iniciatīvas grupa ir iesniegusi vairākus projektu iesniegumus, tad pozitīvu atzinumu piešķir projektam, kas ieguvis lielāko punktu skaitu.

Ja vietējā rīcības grupa sniedz negatīvu atzinumu, tā norāda pamatotu noraidīšanas iemeslu.

Projektu sarakstu un projektu atzinumus kopā ar projektu iesniegumiem un tiem pievienotajiem dokumentiem mēneša laikā pēc projektu iesniegumu pieņemšanas termiņa beigām iesniedz attiecīgajā Lauku atbalsta dienesta reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē.

4.1.3.1. Interesešu konflikta novēršana

Projektu vērtēšanas komisijas loceklis savā darbā aizstāv visas „Krāslavas rajona partnerības” darbības teritorijas intereses un nedrīkst pastāvēt uz savām personīgām vai sektora interesēm, ja tās ir pretrunā ar partnerības izstrādāto stratēģiju un partnerības statūtiem.

„Krāslavas rajona partnerības” projektu vērtēšanas komisijas locekļi ir vienojušies, ka komisijas locekļiem nepieciešams paziņot, kādas organizācijas vai citas intereses viņi pārstāv, kas varētu ietekmēt viņu objektivitāti lēmumu pieņemšanā. Komisijas locekļi par to sniedz informāciju Interesešu reģistram. Interesešu reģistrs tiek atjaunots pirms katras finansējuma piešķiršanas sēdes.

Interesešu reģistrs:

Vārds, uzvārds	Pārstāvētās organizācijas nosaukums
1.	

Reģistrs tiek atjaunots pirms katras finansējuma piešķiršanas sēdes, partneriem parakstot interesešu deklarāciju. Ja interesešu konflikts nepastāv, partneris paraksta apliecinājumu A daļā, gadījumā, ja interesešu konflikts pastāv, partneris par to informē parakstot B sadaļu, norādot interesešu konflikta iemeslu.

Kad tiks apspriests projekts, kurā vērtēšanas komisijas loceklis ir ieinteresēts, iesaistītajai personai būs jāatstāj sapulces telpa, kamēr konkrētais projekts tiks apspriests un pieņemts lēmums. Tas tiek fiksēts sapulces protokolā.

VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS „KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBA” PADOMES/VĒRTĒŠANAS KOMISIJAS LOCEKĻU INTEREŠU DEKLARĀCIJA

Vārds, uzvārds	
Organizācija, amats	
Stratēģijas nosaukums, rīcības numurs un nosaukums, uz kuru attiecas finansējuma piešķiršana	
<p>A daļa Apliecinu, ka man nav tādu apstākļu, kuru dēļ es, personīgu motīvu vadīts (-a), varētu būt ieinteresēts (-a) konkursa rezultātos par labu kādam pretendētā, un kuri varētu ietekmēt manu</p>	

objektivitāti lēmumu pieņemšanā:

Datums _____

Paraksts _____

B daļa

Informēju, ka man ir apstākļi, kuru dēļ es varētu nonākt interešu konfliktā un kuri varētu ietekmēt manu objektivitāti lēmumu pieņemšanā:

(informācija par apstākļiem, kas veido interešu konfliktu, norādot attiecīgo projekta iesniedzēju)

Datums _____

Paraksts _____

4.1.4. Atzinumu veidlapa par projekta atbilstību vietējai attīstības stratēģijai

Vieta.....

Datums.....

**Vietējās rīcības grupas “Krāslavas rajona partnerība”
ATZINUMS Nr. ____
par projektu atbilstību
vietējai attīstības stratēģijai**

Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 411.pasākuma “Konkurētspējas veicināšana vietējās attīstības stratēģijas ietvaros”/ 413.pasākuma “Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā” (pasvītro rīcībai atbilstošu pasākumu) atklāta projektu konkursa rīcības (rīcības nosaukums) ietvaros (projekta iesniedzēja nosaukums) iesniegtais projekta iesniegums (projekta iesnieguma nosaukums) **atbilst/ neatbilst** vietējai attīstības stratēģijai un saņem **pozitīvu/ negatīvu** atzinumu.

Projekta iesniegums pēc rīcībai noteiktajiem projekta vērtēšanas kritērijiem iegūst punktus.

Biedrības „Krāslavas rajona partnerība”
valdes locekle

paraksts

Vārds, uzvārds

Z.v.

4.2. VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA UN NOVĒRTĒŠANA

Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam īstenošanas uzraudzību un novērtēšanu veiks biedrības „Krāslavas rajona partnerība” ievēlētā padome un administratīvā vadība.

Lai partnerība varētu novērtēt stratēģijas rīcību ieviešanu un prioritāšu mērķu sasniegšanu, projektu īstenošanai ir jānodrošina atskaišu iesniegšana partnerībai par sasniegtajiem rādītājiem projektu īstenošanas laikā un vēl piecus gadus pēc projekta uzsākšanas.

„Krāslavas rajona partnerība” veiks regulāru projektu saturisko uzraudzību. Stratēģijas īstenošanas novērtēšanai tiks veikti:

- Starpposmu novērtējumi, lai pēc rīcību pirmo projektu konkursu kārtām novērtētu stratēģijas atbilstību kopienai vajadzībām un tās īstenošanas efektivitāti, nepieciešamības gadījumos lemjot par izmaiņām rīcībās vai finansējuma sadalījumā.
- Noslēguma novērtējums, kad tiks veikta rezultātu efektivitātes, ilgtspējas un ietekmes novērtēšana.

4.2.1. Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzības procedūra, t.sk. kvantitatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai

Krāslavas rajona partnerības integrētās attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam īstenošanas uzraudzību veiks biedrības „Krāslavas rajona partnerība” ievēlētā padome (pārvaldes institūcija), kas ir atbildīga par attīstības stratēģijas īstenošanu un kuras sastāvā ir gan lauksaimnieku, gan lauku sieviešu, gan arī jauniešu interešu pārstāvji. Padome, balstoties uz biedrības izstrādāto attīstības stratēģiju un tās īstenošanai piesaistītajiem līdzekļiem, nodrošina resursu fonda izlietojuma monitoringu un sastāda ziņojumu par fonda izlietojumu un sasniegtajiem rezultātiem.

Rīcība Nr.	Kvantitatīvie rādītāji
1.1.	<ul style="list-style-type: none"> Izveidoti 8 jauni dabas un kultūras objekti vai sakārtoti esošie. Projektu aktivitāšu ieviešanā iesaistīti 25 vietējie iedzīvotāji. Projekta aktivitāšu rezultātā labuma saņēmēji ir vismaz 40 mērķa grupu pārstāvji.
1.2.	<ul style="list-style-type: none"> Izveidotas vai atjaunotas 10 brīvā laika pavadīšanas vai interešu izglītības vietas. Projekta aktivitāšu rezultātā labuma saņēmēji ir vismaz 60 mērķa grupu pārstāvji.
1.3.	<ul style="list-style-type: none"> Īstenotas 8 iniciatīvas kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšanai un attīstīšanai.
2.1.	<ul style="list-style-type: none"> Uzlabota 8 esošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība. Veicināta vismaz 1 esošās darba vietas saglabāšana. Projekta aktivitāšu rezultātā labuma saņēmēji ir vismaz 60 mērķa grupu pārstāvji.
2.2.	<ul style="list-style-type: none"> Izveidoti vismaz 1 atbalsta vai dienas centri sociālā riska grupu cilvēkiem. Veicināta vismaz 1 esošās darba vietas saglabāšana. Veicināta pakalpojumu pieejamība vismaz astoņu projekta iesniedzēju teritorijās.
3.1.	<ul style="list-style-type: none"> Izveidota vismaz 1 jauna vai modernizēta vismaz 1 esošā lauksaimniecības produktu ražošanas vai pirmapstrādes vieta.
3.2.	<ul style="list-style-type: none"> Izveidota vismaz 1 jauna vai modernizēta vismaz 1 esošā lauksaimniecības produktu pārstrādes vai pirmapstrādes vieta mājās apstākļos.

4.2.2. Vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas novērtēšanas procedūra, t.sk. rezultatīvie rādītāji katrai rīcības plānā iekļautajai rīcībai

Krāslavas rajona integrētās attīstības stratēģijas 2009.-2013.gadam īstenošanas novērtēšanu veiks biedrības „Krāslavas rajona partnerība” ievēlētā padome (pārvaldes institūcija), kas ir atbildīga par attīstības stratēģijas īstenošanu un kuras sastāvā ir gan lauksaimnieku, gan lauku sieviešu, gan arī jauniešu interešu pārstāvji. Padome, balstoties uz biedrības izstrādāto attīstības stratēģiju un tās īstenošanai piesaistītajiem līdzekļiem, nodrošina resursu fonda izlietojuma monitoringu un sastāda ziņojumu par fonda izlietojumu un sasniegtajiem rezultātiem.

Rīcība Nr.	Rezultatīvie rādītāji
1.1.	<ul style="list-style-type: none"> - Pieaudzis apmeklētāju skaits labiekārtotajos objektos. - Dažādotas brīvā laika pavadīšanas iespējas. - Uzlabota sadarbība starp NVO, pašvaldībām un juridiskām personām. - Sakopta un labiekārtota apkārtējā dzīves vide.
1.2.	<ul style="list-style-type: none"> - Uzlabota brīvā laika pavadīšanas infrastruktūra VRG darbības teritorijā. - Dažādotas brīvā laika pavadīšanas iespējas. - Uzlabota sadarbība starp NVO, pašvaldībām un juridiskām personām. - Pieaudzis brīva laika pasākumu apmeklētāju skaits.
1.3.	<ul style="list-style-type: none"> - Dažādotas brīvā laika pavadīšanas iespējas. - Uzlabota sadarbība starp NVO, pašvaldībām un juridiskām personām. - Pieaudzis brīva laika pasākumu apmeklētāju skaits. - Veicināta vietējās nozīmes kultūras mantojuma/tradīciju saglabāšana un attīstīšana.
2.1.	<ul style="list-style-type: none"> - Uzlabota esošo pakalpojumu kvalitāte vietējiem iedzīvotājiem. - Uzlabota sadarbība starp NVO, pašvaldībām un juridiskām personām. - Uzlabota pakalpojumu pieejamība tuvāk iedzīvotāju dzīves vietai.
2.2.	<ul style="list-style-type: none"> - Uzlabota sadarbība starp NVO, pašvaldībām un juridiskām personām. - Veicināta jaunu, kvalitatīvu pakalpojumu pieejamība tuvāk iedzīvotāju dzīves vietai.
3.1.	<ul style="list-style-type: none"> - Veicināta VRG teritorijā esošo lauksaimniecības uzņēmumu modernizācija. - Veicināta lauksaimniecības produktu ražošana vai pirmapstrāde VRG teritorijā.
3.2.	<ul style="list-style-type: none"> - Sekmēta lauksaimniecības uzņēmumu ekonomiskā izaugsme un konkurētspēja. - Veicināta lauksaimniecības produktu pārstrāde vai pirmapstrāde VRG teritorijā.

PIELIKUMI

KRĀSLAVAS RAJONA PARTNERĪBAS PĀRVALDES INSTITŪCIJA - PADOME

Zane Ločmele	Aglonas novada dome
Ligita Nagļa	Dagdas novada dome
Ināra Dzalbe	Krāslavas novada dome
Iveta Leikuma	Biedrība „Skaistas atbalsta centrs”
Aina Odiņeca	Jauniešu biedrība „Dagne”
Terēze Brazeviča	Biedrība „Krāslavas rajona lauksaimnieku apvienība”
Viktors Moisejs	SIA „Nemo”
Ivars Geiba	SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra”, Krāslavas nodaļa

APTAUJAS ANKETA KRĀSLAVAS RAJONA IEDZĪVOTĀJIEM

Labdien!

Biedrība „Krāslavas rajona partnerība” izstrādā „Krāslavas rajona attīstības stratēģiju”, kurā tiek paredzētas rajona attīstības iespējas un paredzētas rīcības attīstības veicināšanai. Analizējot esošo situāciju Krāslavas rajonā tiek veikta aptauja, lai noskaidrotu Jūsu vēlmes un vajadzības, kas tiks apkopotas un iekļautas biedrības „Krāslavas rajona partnerība” stratēģijā.

Aptaujas anketa ir anonīma. Lūdzam Jūs aizpildīt šo anketu un atbildēt uz jautājumiem, atzīmējot izvēlēto variantu un papildinot ar savu viedokli.

1. Personīgā informācija

Jūsu dzimums:

- sieviete vīrietis

Jūsu vecums:

Jūsu izglītība:

Jūsu nodarbošanās:

Jūsu dzīvesvieta:

- Krāslava Dagda
 Krāslavas rajona _____ pagasts

2. Vai Jūs esat informēti par LEADER+ programmas aktivitātēm?

- Jā
 Nē
 Cita atbilde _____

3. Vai Jūs esat apmierināts ar savu pašreizējo dzīvi?

- Jā
 Nē
 Cita atbilde _____

4. Kas visvairāk neapmierina Jūsu pašreizējā dzīvē?

5. Vai tuvākajā laikā (nākamie ~5 gadi) Jūs plānojat mainīt savu dzīves vietu?

- Jā
- Nē

6. Kam būtu jāmainās, lai uzlabotos Jūsu pašreizējais dzīves līmenis?

- Iespēja ērti un ātri pārvietoties (pieejams sabiedriskais transports, kas pietiekoši bieži kursē; kvalitatīvs ceļa segums). *Jūsu viedoklis* _____
- Pieejamas un labiekārtotas atpūtas un sporta vietas (peldvietas, pastaigu takas, parki, stadioni u.c.) *Jūsu viedoklis* _____
- Daudzveidīgākas izklaides iespējas *Piemēram,* _____
- Iespēja iegūt kvalitatīvāku izglītību (pamatizglītību, vidējo izglītību, profesionālo izglītību, interešu izglītību u.c.). *Jūsu viedoklis* _____
- Iespēja iegūt savām prasībām atbilstošu darbu. _____
- Iespēja saņemt ātru un kvalitatīvu sociālo pakalpojumu klāstu (veselības aprūpe u.c.)

- Iespēja justies droši (kvalitatīvs apgaismojums, regulāri drošībasargu reidi, iespēja klaiņojošus dzīvniekus ātri nogādāt dzīvnieku patversmē u.c.). *Jūsu viedoklis*

- Iespēja uzsākt savu individuālo darbību. *Piemēram,* _____
- Iespēja ērti iegādāties pirmās nepieciešamības preces (pārtika, medikamenti, apģērbs, apavi, saimniecības preces u.c.). *Jūsu viedoklis* _____
- Iespēja iegūt daudzveidīgu informāciju (internets, bibliotēka ar jaunāko zinātnisko un daiļliteratūru, kā arī laikrakstiem u.c.). *Jūsu viedoklis*

- Iespēja saņemt kvalitatīvus komunālos pakalpojumus. *Jūsu viedoklis*

- Iespēja ērti atbrīvoties no sadzīves atkritumiem, zinot, ka tie tiks savākti, nogādāti, pārstrādāti vai videi draudzīgi uzglabāti. *Jūsu viedoklis* _____
- Cits _____

7. Vai Jūs esat gatavs aktīvi līdzdarboties savas dzīves vides uzlabošanā?

PALDIES PAR ATSAUCĪBU!

PROJEKTU KONKURSU IZSLUDINĀŠANAS TERMIŅU GRAFIKS

Projektu iesniegšanas termiņi (kārtas un rīcības nr., aptuvenš projekta uzsākšanas termiņš)

Gads Mēnesis	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Janvāris					
Februāris		1.k./R.2.1.	2.k./R.2.1.		
Marts					
Aprīlis					
Maijs		1.k./R.1.3.		2.k./R.1.3.	
Jūnijs					
Jūlijs				2.k./R.2.2.	
Augusts		1.k./R.2.2.			
Sept.			2.k./R.1.2.	3.k./R.1.2.	
Okt.		1.k./R.1.1.	2.k./R.1.1.		
Nov.					
Dec.	1.k./R.1.2.			1.k./R.3.1.* 1.k./R.3.2.*	

* Ja finansējums netiek apgūts 1.kārtā, tiek sludināta 2.kārta par atlikušo finansējuma daļu.

Pielikums Nr.4 Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikums

29.12.2006.

LV

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 321 E/183

I PIELIKUMS

SARAKSTS,

kas minēts līguma 32. pantā

1 Numurs Briseles nomenklatūrā	2 Produkta apraksts
1. nodaļa	Dzīvi dzīvnieki
2. nodaļa	Gaļa un pārtikas gaļas subprodukti
3. nodaļa	Zivis, vēžveidīgie un mīkstmieši
4. nodaļa	Piena pārstrādes produkti; putnu olas; dabīgais medus
5. nodaļa	
05.04	Dzīvnieku (izņemot zivju) zarnas, pūšļi un kuņģi, gan veseli, gan to daļas
05.15	Dzīvnieku izcelsmes produkti, kas citur nav minēti vai ietverti; beigti dzīvnieki, kas minēti 1. vai 3. nodaļā un kas nav derīgi pārtikai
6. nodaļa	Veģetējoši koki un citi augi; sīpoli, saknes un līdzīgas augu daļas; griezti ziedi un dekoratīvi zaļumi
7. nodaļa	Dārzeni un daži ēdami sakņaugi un bumbuļaugi
8. nodaļa	Ēdami augļi un rieksti; ķirbjaugu vai citrusu augļu mizas
9. nodaļa	Kafija, tēja un garšvielas, izņemot mate (pozīcija 09.03)
10. nodaļa	Labība
11. nodaļa	Milt rūpniecības ražojumi; iesals un ciete; lipekļi; inulīns
12. nodaļa	Eļļas augu sēklas un augļi; dažādi graudi, sēklas un augļi; augi rūpniecības un medicīnas vajadzībām; salmi un rupjā lopbarība
13. nodaļa	
ex 13.03	Pektīns
15. nodaļa	
15.01	Kausēti cūku tauki un citi apstrādāti cūku tauki; apstrādāti mājputnu tauki

1 Numurs Briseles nomenklatūrā	2 Produkta apraksts
15.02	Nekausēti liellopu, aitu vai kazu tauki; no tiem pagatavoti kausēti tauki (tostarp <i>premier jus</i>)
15.03	Kausētu cūku tauku stearīns, oleostearīns un tauku stearīns, kausētu cūku tauku eļļa, oleoeļļa un taleļļa, neemulgēta, nesajaukta un citādi nesagatavota
15.04	Zivju vai jūras zīdītāju tauki un eļļas, arī rafinētas
15.07	Negaistošas augu eļļas, šķidrās vai cietas, nerafinētas, rafinētas vai attīrītas
15.12	Dzīvnieku vai augu tauki un eļļas, hidrogenētas, arī rafinētas, bet tālāk neapstrādātas
15.13	Margarīns, kausētu cūku tauku aizstājēji un citi apstrādāti tauki pārtikai
15.17	Taukvielu un dzīvnieku vai augu vasku apstrādes atlikumi
16. nodaļa	Gaļas, zivju, vēžveidīgo vai mīkstmiešu izstrādājumi
17. nodaļa	
17.01	Ciets cukurbiēšu un cukurniedru cukurs
17.02	Pārējie cukuri; cukura sīrupi; mākslīgais medus (sajaukts vai nesajaukts ar dabīgo medu); grauzdēts cukurs
17.03	Melase, arī balināta
17.05	Aromatizēti vai krāsoti cukuri, sīrupi un melases, tomēr izņemot augļu sulas ar cukura piedevu jebkurā daudzumā
18. nodaļa	
18.01	Kakao pupiņas, veselas vai maltas, negrauzdētas vai grauzdētas
18.02	Kakao čaumalas, apvalki, miziņas un citi atkritumi

29.12.2006.

LV

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 321 E/185

1 Numurs Briseles nomenklatūrā	2 Produkta apraksts
20. nodaļa	Dārzeņu, augļu vai citu augu daļu izstrādājumi
22. nodaļa	
22.04	Rūgstoša vīnogu misa vai vīnogu misa, kuras rūgšana pārtraukta, nepievienojot spirtu
22.05	Svaigo vīnogu vīni; vīnogu misa, kuras rūgšana pārtraukta, pievienojot spirtu
22.07	Citi raudzēti dzērieni (piemēram, ābolu sīds, bumbieru vīns, medalus)
ex 22.08 ex 22.09	Etilspirts vai atīrīti spirti, denaturēti vai nedenaturēti, jebkāda stipruma, kas iegūti no lauksaimniecības produktiem, kuri minēti Līguma I pielikumā, izņemot liķierus, citus alkoholiskos dzērienus un alkoholisko preparātu maisījumus (dēvētus par "koncentrētiem ekstraktiem"), kas paredzēti dzērienu izgatavošanai
22.10	Etiķis un etiķa aizstājēji
23. nodaļa	Pārtikas rūpniecības atliekas un atkritumi; sagatavota rupjā dzīvnieku barība
24. nodaļa	
24.01	Neapstrādāta tabaka, tabakas atkritumi
45. nodaļa	
45.01	Dabiskais korķis, neapstrādāts, sasmalcināts, granulēts vai malts; korķa atkritumi
54. nodaļa	
54.01	Linsķiedra, neapstrādāta vai apstrādāta, bet nevērpta; līnu atsukas un atbīras (tostarp plucinātas lupatas)
57. nodaļa	
57.01	Kaņepāju šķiedra (<i>Cannabis sativa</i>), neapstrādāta vai apstrādāta, bet nevērpta; kaņepāju šķiedru atsukas un atbīras (tostarp plucinātas lupatas vai virves)

STRATĒGIJĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

BSRC – Bērnu sociālās rehabilitācijas centrs

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

ELFLA – Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

ES – Eiropas Savienība

ESF – Eiropas sociālais fonds

Krāslavas rajona integrētā attīstības stratēģija 2009.-2013.gadam – vietējā attīstības stratēģija

KRP – Krāslavas rajona partnerība

LAP – Lauku attīstības programma

LR – Latvijas Republika

LSK – Latvijas Sarkanais Krusts

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra

NVO – nevalstiskā organizācija

PLMP – Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes

SVID – stiprās un vājās puses, iespējas un draudi

t.s. – tajā skaitā

VID – Valsts ieņēmumu dienests

VIG – vietējā iniciatīvas grupa

VRG – vietējā rīcības grupa

VSAA – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

VZD – Valsts zemes dienests

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Dažādā Latvija: pagasti, novadi, pilsētas, rajoni, reģioni. Vērtējumi, perspektīvas, vīzijas. E.Vanags, O.Krastiņš, E.Vanags u.c. Rīga: Latvijas Statistikas institūts, Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2005. 586.lpp.
2. Krāslavas novada teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam.
3. Krāslavas rajona sociāli ekonomiskās attīstības programma. Krāslavas rajona padome. 2002.
4. Aglonas novada Attīstības programma 2012. – 2018.gadam.
5. Krāslavas novada Attīstības programma 2012. – 2018.gadam.
6. Dagdas novada Attīstības programmas 2013. – 2019.gadam.
7. Krāslavas rajona teritorijas plānojums. Krāslavas rajona padome. 2002.gads.
8. Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006.-2026.gadam.
9. Latvijas 2000. gada tautas skaitīšanas rezultāti. Statistikas datu krājums. Atb. red. Uldis Ušackis. Rīga: Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde, 2002. 288.lpp.
10. Latvijas Lauku attīstības programma 2007.-2013.gadam.
11. LR Centrālās statistikas datu bāze, 2006. – 2007.gadam.
12. Ministru kabineta noteikumi Nr.515 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai” (07.07.2008.).
13. 2011.gada 04.oktobra MK noteikumi Nr.764 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai pasākumā “Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un pasākumā “Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā”.
14. Nodarbinātības pasākumu plāns 2008. gadam Krāslavas rajonā.
15. VRG mācību materiāli - mācību projekta „Prasmju iegūšanas nodrošināšana” ietvaros (Identifikācijas NR. ZM/2006/12).
16. www.aglona.lv
17. www.dagda.lv
18. www.kraslava.lv

19. www.kraslavaspartneriba.lv
20. www.kraslavasrajons.lv
21. www.mezaavize.lv
22. www.videsvestis.lv
23. www.lursoft.lv
24. www.lad.gov.lv
25. www.zm.gov.lv